27ᵒᵗ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7368 18 ՅՈՒԼԻՍ 1910 ԿԻՐԱԿԻ 31 Juillet 1910 27me année N. 7368

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՈՅԱՃԵԱՆ
Գրութիւնք ետ չեն տրուիր
Բաժանորդագրութեան պայմանները տեսնել Դրդ. էջը
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ԱԶԳԻՆ ՕՐԱԹԵՐԹԸ

10 PARAS

﴿ آرەولك ﴾
ارمنيجه يومى و سياسى غزته
صاحب امتيازى قره‌كين بوياجيان
درعليه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple Galata

ՔՈԼԵՐԱՅԻ ԱՌԹԻՒ

(ԹԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ)

Քոլերան մեր դրացի Ռուսաստանում իր նախճիրներն է գործում։ Այնտեղ օրական հազարաւոր մարդիկ զոհ են գնում այդ անկոչ հիւրին։

Եւ ողջ Ռուսաստանը իր բոլոր բժշկական կազմով, առողջապահական, սանիտարական բոլոր միջոցներով անզօր է կռուելու այդ՝ Ռուսաստանի համար քրօնիքական վտանգ դարձած հիւանդութեան դէմ։

Ասել քոլերան մեր երկրում չկայ, — այդ մեզ անհաւատալի է թւում։ Մի վայրկեան ենթադրենք թէ չկայ, սակայն նա անպայման մտնելու է մեր երկրի սահմանների մէջ, որովհետեւ մի ահագին տարածութեամբ մեր երկիրը Ռուսաստանի հետ միեւնոյն սահմանագիծը ունի եւ օրական հազարաւոր մարդիկ այդ սահմանից այս ու այն կողմն են անցնում։ Սահմանի վրայ ինչ միջոց էլ գործադրելու լինեն, այնուամենայնիւ առանց քարանթինայի անցնողների թիւը մեծ քանակի է հասնելու։

Այո՛, եթէ մեր երկրի մէջ քոլերա չկայ, դեռ մուտք չի գործել, անպայման պիտի մուտք գործէ, եւ առաջացրած կորուստը աւելի սոսկալի պիտի լինի, քան ինչ լինում է Ռուսաստանում։

Որովհետեւ մենք չունենք ոչ մի սանիտարական միջոցներ, ոչ մի ինքնաճանաչ եւ իր պաշտօնի գիտակցութիւնը ունեցող բժշկական կազմ, եւ որ գլխաւորն է՝ չունենք համաճարակ կոչուած հիւանդութիւնների դէմ կռւող ժողովուրդ, քանի որ մեր ժողովուրդների մեծ մասը ամէն ինչ, — լաւ թէ վատ — վերագրում է աներեւոյթ զօրութեան հայրական կամքին, եւ ճակատագրական վարդապետութեան կուրօրէն գերի դարձած, բարւոք կը համարէ իր դրան հաւաքուած աղբակոյտի վրայ նստել եւ «ինշալլահ»ների փիլիսոփայութեամբ իր գոյութեան իրաւունքը մի կերպ քաշկռտել։

Ժողովրդի փիլիսոփայութիւնից բնաւ բարձր չէ մեր բժիշկների փիլիսոփայութիւնը, այլապէս ո՞ւր է նրանց գործ դրած ճիգ ու ջանքը, ո՞ւր է նրանց կոչը, ո՞ւր նրանց հոգածութիւնը։ Եւ զարմանալի էլ չէ. առածը կ'ըսէ «կոյր ձիան, կոյր պայտառ»։

Եթէ մայրաքաղաքի մէջ այսպէս է, ի՞նչ ողբալի դրութիւն պիտի ներկայացնէ գաւառը, որը անկուշտ մայրաքաղաքիս համար միմիայն «կթան կովի» դերն է ունեցել, որը միմիայն իր պարտականութիւնն է ցոյց տւել դէպի մայրաքաղաքը, դէպի «տէր սրբազնը», իսկ իրաւո՞ւնք… օ՜, այդ աստուած տայ։

Քոլերայի սպառնալիքին դէմ սա է մեր մտաւոր, իմացական ստացւածքը։ Իսկ ի՞նչ է ներկայացնում մեր թանձրացած, մեր մտաւորականի արդիւնքը, մեր քաղաքի բարեկարգութեան գործը։

— Միմիայն աղբակոյտ։

Աղբակոյտ փողոցները, աղբակոյտ բակերը, աղբակոյտ տների սէդիրները, եւ որ ցաւալին է, աղբակոյտ մեր կենսական մթերքներով պարապողների թէ վրան գլուխը եւ թէ մթերանոցները։

Կատարեալ Աւգեան ախոռ է մեր մայրաքաղաքը իր բոլոր ներքին եւ արտաքին կացութեամբ։ Իսկ այս ամենը քոլերայի մանրէների ամենանպաստաւոր օրրանն են կազմում։

Սակայն այս ամենի առջեւ ինչ են անում, ինչ են մտածում մեր քաղաքի, մայրաքաղաքի հոգատար հայրերը — մեր քաղաքապետութիւնը։

Դո՛ւք, ժողովրդի կեանքը ձեր հովանաւորութեան տակ առնող քաղաքի հոգատար հայրեր, յարգելի քաղաքապետութիւն, որ ստանձնած էք ժողովրդեան կեանքի պաշտպանութեան սրբազան կոչումը, վտանգը սպառնալ գալիս է նրանց կեանքը զրկելու, նրանց թանկագինը խլելու, ինչ մի շօշափելի պատւար էք դրել այդ ինքնակոչ վտանգի դէմ, ինչ մի արմատական միջոց էք խորհել ձեզ յանձնուած ժողովուրդների կեանքի համար։ Ձեր անտարբերութեան շնորհիւ ժողովուրդը պիտի տուժէ, եւ զղջալը ոչ մի փարա չի անիլ։ Ժողովրդական պատասխանատու գործ ստանձնողը աչալրջութեամբ պիտի նայէ ամէն երեւոյթի վրայ եւ ամէն մի վտանգ իր արմատին մէջ պիտի խեղդէ։

Քոլերան գալիս է, եթէ չի եկել պիտի գայ, ցոյց տւէք այն, ինչ ձեր կոչումն է, ձեր պաշտօնն է։

Այս խնդրի մասին մենք դարձեալ կը խօսինք։

''ԱՇԽԱՐՀԻԿ ՄԱՅՐԱՊԵՏ,,Ը

(ԻՐԱՎԷՊ)

Ընդհատուած խոլ վայելքներուս շարքը վերակոչած երազելի, տարաբախտ Աստղիկս կորսնցնելէ վերջ, երբ աշնանային թախծահրապոյր իրիկուն մը մայթին վրայ ան զիս դիմաւորեց։

Իր արքենի հասակը զոր հազիւ հազ տեսած եմ, իր նկարէն փնտռուրներէ այնքան սիրուն գլխարկաձեւ հովանաւորուած սեւ եւ մազերու հոծ հիւսքերը, առանց յարդարման ոչինչ չէր զլացուեր, — կախարդա՛ղ հմայք մը սքօղելու կիսով ծածկուած դիմագծութենէ մը, — իր սապատական չեղա այլ յամր քալուածքը ու փափկազգած հոգիի մը ակնարկներուն բանաստեղծօրէն սեւեռումը աջ ձախ, ցայտող կիրքերու հետ կը ծնցնէին փափաք մը, անյետաձգարծ ոչ մէկ նկատառմով, գէթ աչքի պղտոռնական հեշտանքին անձնատուր ըլլալու։

Հանդիպումս եթէ սարսռոտ հրճուանք մը ինծի առթեց, անակնկալ ժպիտը այդ պչրուհիին՝ ինծի գերագոյն բաղձանք մը սեփականայեց։ Ոչ մէկ պահ, ոչ մէկ բոպէ նոյն իսկ անոր գիրգ գրկին մէջ՝ անկէ վերջ, զիս երբեք, երբեք հոգեթով չըրաւ այնչափ՝ երբ ան անվերապահ համարձակութեամբ մը ինծի մօտեցաւ, սեղմեց պինդ՝ ձեռքս ու սկսաւ խիստ հոգածու կերպով իմ անցեալի մանրամասնութիւններուն թափանցել…։

Ինչ ժպիրհանք, պիտի ըսէի լուիկ մը անոր, եթէ օրերային արկածներ հետապնդող երիտասարդի հեշտասէր սիրտս շատ շուտ չվերցուէր, չփոթորկէր այդ «շան աղջիկ»ի(*) սեւ աչքերէն փայլատակող շանթերէն, զոր կ'արձակէր, կը մայթքեցնէր իրարու ետեւէ շարունակ, խորամանգ անդիմադրելի հաղորդականութեամբ մը հոն՝ սիրոյ մը փլատակները ագացող ագատելի հոգիի մը մէջ, անկէ նորէն անդրադարձնելու, ու կրկին արձակելու, կրկին նետահարելու իր փորձ որսացողի արուեստովը։

Արդէն պարտուած ու իր առաջարկը սիրայօժար ընդունած էի այն իրիկուան համար։

⁂

Սովորական գործ մը կարգադրելու հարկադրուած ըլլալս պատրուակելով՝ ընկերներէս այն իրիկուն կը բաժնուիմ, փութկոտ քայլերով կ'ուղղուիմ դէպի այն փողոցի անկիւնը որուն գրեթէ հակադիրն է մեր ժամադրավայրը. սիրոյ առաջին գիշերները երազող անգիտակից տղու մը սրտատրոփումով՝ սանդուխներէն վեր կ'ելլեմ երկփեղկ կոկիկ դրան մը poignéeն շտապով մը կը դարձնեմ…

Շառագունած բարի իրիկուն մը հազիւ հազ կրնամ թոթովել լիւքսի յորդ ճառագայթումին մէջ ինծի սպասող գեղուհիին, անմիջական մանրազնին ակնարկ մը պտտցնելով սենեակին չորս կողմը. բայց ինչ տեսնեմ… մտաբերածիս բոլորովին հակառակը. չուզեցի աչքերուս հաւատալ, անպատճառ տեսողութիւնս փոխուած ըլլալու էր, որ զիս կը փորձէր, յուսախաբ կ'ընէր այդ պատրանքի պատկերին առջեւ։ Սակայն ի՞նչ է սա խաչը՝ «ընդդէմ սրտի փորձանքին», ծնրադիր Տիրամօր նկարը՝ մանուկ Յիսուսը գրկած, վերջապէս խունկ ու աղօթք բուրող անդենական կեանքի մը համար ապաշխարողի սոսկ յարմար սա խուցը, չէ՛, նարնջածաղիկի սա ածուն պէտք չէր Երազիս Գիշերը խառնէր, ցուցադրելով ինծի՝ փոխան արփադրգիռ թուլօրէն ձգուած ժանեակներ, եւ զոյգերու կրծքեր պտտեկացնող մերկ զինտերու եւ փափուկ մասերու նկարներուն՝ կրօնամոլութիւնն իր ծոցին մէջ գգուող խորան-սենեակ մը՝ անդրադարձնելու զիս իմ տուած քայլիս անաւորութեան եւ հետեւաբար մեղանչումին։

Նրբաթոռ մը մէջ մուգ գոյն շղարշով մը իր մարմնի նուրբ քծերուն կոհակաւորումները պարուրող էգը չէ՞ր մտաբերած երբեք այս հակադրութիւնը, որ զգացումներս յեղաշրջեց բոլորովին, այդ միջնորոտէն երակներէս սարսուռ անցուց, սրբապղծութիւն մը ըրած ըլլալու անքաւելի մեղքը դէմս ցցելով։ Եւ սակայն նոյնինքն գիշերի մը համար ինծի առաջարկ ընող այդ սիրատարփ հոգին նկարուած կը գտնէի դիմացս՝ բազուկները վերամբարձ, ծունկերը աղօթելու յօժարութեամբ կքած ու աչքերը, որ հիմա կեանքին կը նայէին, դէպի վե՛ր յառած ամպի ծուէններու մէջէն հազիւ հազ ստուերագծուող «Գթութեան Մայրիկ»ին։

Սխալած ըլլալու եմ զինքը այդպէս կարծած ըլլալուս. բայց ինչ ժպիրհանք մայրապետի մը այդ անվայել տարազով փողոց շրջագայիլը, այդ փաղաքշանքն ու անվերապահ համարձակութիւնը հանդէպ երիտասարդներու, ինչ, այդ միջոցով միամտօրէն խորհած էր իմ խոլ ձգտումները կարատել, տանիլ զիս ծնրադրել տալու իր սրբոցն ու տիրոջ… անմատչելի երեւոյթ։

Ճիշդ այդ խորհրդածութիւններուս հոսանքին յանձնուած էի ես ինքզինքս տեղս գամուած՝ առանց բառ մը իսկ փոխանակելու, երբ մէկէն, այնքան նազելիօրէն կուգար քովս զիս առնել՝ ձեռքս բռնած։

— Ի՞նչ ունիս անուշիկս, երբեք երեկինը չես։

— Ոչինչ, ակամայ կը պատասխանեմ երբ ինքը պոռնիկի մը ամէն համակրպումովը թոյլ կուտայ իր գլուխը ինծի դարձնել ու նայիլ իր աչքերովը կորովաբիր՝ ուր փոխադարձաբար ես խստօրէն աչքերս կը սեւեմ հոն՝ այդ երկու լոյսի սեւ գունդերուն մէջ կարդալու իր սրտին գաղտնիքները ու կ'ընդնշմարեմ յօշոտուած սէրեր, պահուած անակնկալներ, վաղուան խռովքներ ու իր անցեալի կուսապղծութեան ցաւը ճաշակող արտայայտիչ պատկերը, եւ որ սակայն դեռ իր ստուերներուն մէջ պզտիկ գոհունակութիւն մը կը թագնէր՝ թերեւս անոնցմով միայն ապրելու, իր մտին հեշտանքը յագեցնելու։

— Դեռ չպիտի մօտենամ քեզ եթէ չըսես ինծի քու սրտիդ գաղտնիքը, կ'ըսեմ ձեռքս թող տալով։

— Բայց թող այդ, դու մարմինս նայէ, սիրտս մի փնտռեր, կը շեշտէ այնպիսի հաստատական թոնով մը որ զիս կ'ապշեցնէ, հաստատապէս համոզելով զիս որ դիմացինս ոչինչ արտասովոր չէր տեսներ իր կեանքը, զգացումները բթացուցած բոլորովին, ու կրկին կ'իյնայ ծունկերուս վրայ, լիաշուրթն կը համբուրէ զիս, յայրատ տռանուորներ կը քանդուեղծէ եւ կրքեր ըմբոստացնող սրունքները մինչեւ ծունկերը կը բանայ կարծես ամէն բան ինծի մոռցուցած ըլլալու երանութեամբ արբշիռ՝ հեգնելով իմ միամտութիւնը կանացի հոգեբանութեան, սաւղոտ պչրանքներուն, մասին։

— Կը սիրեմ քու սեւ խոպոպիկները, նուռ շրթները, սեւ աչուիդ, կարապի վիզդ բայց այս միայն՝ քու հոգիդ ճանչնալով արտաքինէդ կը վայելեմ ներքինդ ճանչցած սէրով, կը պատասխանեմ իրեն, այլեւս ոչ մէկ կասկած ունենալով իր ախտագրոյժ մը ըլլալուն եւ հետեւաբար ինծի եւս խոստմնազրուժ ըլլալու վաղուան ամէն հաւանականութիւն մտաբերելով։

Կը թռամի ան ու դէմքը լուրջ արտայայտութիւն մը կ'առնէ անշուշտ մտածումներու խորութեանը թափանցած ու իր երբեմնի անմեղիկ, անբասիր էակի կոյս կեանքը յուշածելով, զգացի թէ իմ սուր պատասխաններով իր բուխ զգացումները ուժգնապէս վիրաւորած էի։

— Վիրաւորեցի զքեզ, աղուո՛րս, կը հարցնեմ իրեն.

— Ո՛չ, սակայն ինչո՞ւ կը հետաքրքրուիք գաղտնալից կեանքով։

— Ոչինչ, կուզեմ հասկնալ սոսկ թէ ինչ պատճառներ քեզ սա հոսանքին յանձնեցին, շատ սիրեցի զքեզ ու պիտի սիրեմ մինչեւ վերջ եթէ սակայն իմ փափաքին գոհացում տաս։

Կը նայինք մերթ իրարու լուռ ու մունջ, մերթ կը խնդակցինք եւ մինչ ինք խօսակցութեան պահուն յաճախ կը ճգնի հարցումներուս չպատասխանել, խուսափիլ, ես կը ջանամ վարպետօրէն երբեք չհեռանալ այդ կէտէն ու առաջարկս տարբեր ձեւերով հասկցնել։

—Վերջապէս, արգահատե՛լի էք, ճարահատ տեղի կուտայ ու կը սկսի իր կեանքի հանգրուանները հատիկ հատիկ քակել, գաղտնիքներու վարագոյրը վեր առնել մանկունակ պարզամտութեամբ մը, մեղմ, ալըրտ մալուր շեշտերով։

Իրողութիւնը բնական գոյնով եւ ամբողջական կէտերով ներկայացուց սրտամորմոք՝ առանց ինքարդարացման բառ մը իսկ ըսելու եւ առանց իր մեղապարտ ըլլալը մասնանշելու։

⁂

—«Մինչեւ 13 տարիքս հօրս ու մօրս ժպիտին տակ մեծցայ, երջանիկ կեանք մը ապրեցայ, դրախտ մը անգիտէր՝ կեանքի ցաւատանջ ողբերգութիւններէն հեռու. աշխարհ իր անակնկալներով գաղտնիք մըն էր, սոսկ տունը կը ճանչնայի ու ուսումս առնելու համար Թ. հաստատութիւնը կը յաճախէի. հոգիս ու միտքս այնպիսի ճամբով մը առաջնորդեց որ մայրապետ մը ըլլալու փափաք մը ծնցուց մէջս։ Իմ այս փափաքը աւելի սաստկացուց երբ նոյն հաստատութեան միաբանները սիրալիր վերաբերում մը սկսան ցուցնել հանդէպ ինծի եւ ամէն գնով աշխատիլ այդ ուղղութեամբ զիս առաջնորդելու։

907ի յուլիս ամսուն էր. վկայական ստացած էի այն դպրոցէն ուր սովրեցայ սուրբերն ու Յիսուսի կեանքը. սակայն ներշնչուած էի անոնց վերացական աշխարհայեցութիւններով ու կ'ուզէի ամէն գնով անոնց վրայ ձեւել. երբեք ինծի հրապոյր չունէին աշխարհային նիստն ու կացը, վայելքն ու զբօսանքը. կ'ուզէի իմ կոչման հետեւիլ, որուն ջերմօրէն փափաքող էր մանաւանդ մայրս՝ հրահանգուած միաբաններէն։

Հօրս հաւանութիւնը վերջապէս պատճառ եղաւ որ ես Թ. հաստատութեան ընձեռած միջոցներով թողում «Աշխարհ մանալը» ու նախընտրեմ այս կեանքէն աւելի յաւիտենականը իր գերադաս երջանկութիւններով։ Արդէն Մ. քաղաքն էի. երկու տարիներ անցան ու ես բուն զարթման շրջանս թեւակոխեցի. իմ համեստութեանս եւ աշխարհայեցողութեանս այնքան մը վստահ էին միաբանները, որ նոյն իսկ թոյլ կուտային մեր շրջափակէն դուրս ելլել երբեմն եւ հոս հոն այցելել։

Լաւ կը յիշեմ, այցելութիւններուս չորրորդ անգամն էր երբ հանդիպեցայ այնքան ազնուօրէն հագուած եւ իր մազերը սանտրի փայփայանքներէն դեռ նոր ձգող երիտասարդի մը՝ որուն խօսող աչքերը մինչեւ սիրտս բանեցան. անծանօթ, գինովցնող, ինչ կ'ըսեմ խենդեցնող զգացումներս, ահագին թափ մը ծնցնելով։

Ի զուր կ'ուզէի գիշերները չփորձուիլ այդ հանդիպումիս վայրկեանները մանրամասնօրէն յիշելով. սիրոյ հեշտութիւններով կը քնանայի, հոգիս դէպի կեանքը իր զարթօնքն ըրած էր անդիմադրելի թափով մը, ոչ խաչը կ'օգնէր սրտիս փորձանքին, ոչ սուրբերը կրնային ինծի օգնութեան հասնիլ. Տիրամայր Մարիամ ինձ նախանձ կ'առքէր իր Յովսէփով. ան, երիտասարդը քովս էր, աչքիս առջեւ, նոյն ձեւով, նոյն գգլիչ բարեձեւութեամբ ու ես զայն կը համբուրէի, կը սեղմէի, կ'ուզէի զայն ամբողջապէս վայելելու խեւ մտածումով մահացնել իսկ… մտովի կը լլկուէի…։

Ցերեկներն ալ նոյն տեւայատալից նոպաներուն ենթակայ՝ թերացայ իմ օրական պարտականութիւններուն մէջ. յաճախ կը պատրուակէի թոյլատուութիւն ստանալու այցելութիւններու համար, որպէս զի գէթ հեռ մըն ալ, հեռ մըն ալ տեսնէի… բայց հեռատես աբբաները շուտով կռահեցին ներսս փոթորկող զգացումը իր շարժուձեւերէն, դէմքի արտայայտութիւններէն։

Արգիլուեցայ դուրս ելլել թէեւ, բայց միաբանները աւելի չղոմալից վերաբերում մը ցոյց տուին որ ատեն կրցի թափանցել իրենց ամբողջ սեւ հոգիներուն։

(*) «Շան աղջիկ» = հիանալիօրէն գեղեցիկ՝ ժողովրդային առումով։

''ԱՐԵՒԵԼՔ,,Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (19)

ՍՄԲԱՏ ԲԻՒՐԱՏ

ՁԵԹՈՒՆԻ ՀԱՒԱՏՔԸ
ԿԱՄ
ՁՕՐԱՆՈՑԸ՛, ՁՕՐԱՆՈՑԸ՛…

ԹԱՏԵՐԳՈՒԹԻՒՆ 4 ԱՐԱՐ

(ԴՐՈՒԱԳ ՄԸ 1895Ի ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԵՆԷՆ)

ԵՐՐՈՐԴ ԱՐԱՐ

Բարթողիմէոս վարդապետ. — Այդ անխիղճ մարդուն անունը մի՛ տաք, գիտցա՛ծ ըլլաք, կը բզքտե՛մ, կտոր կտոր կընեմ զինքը, է՛ն խոշոր կտորը ականջը կը մնայ. ահա՛ կ'ըսեմ.

Տէր Կարապետ. — Պէյե՛ր, կը ցաւիմ որ այդ մարդը չարացուց ժողովուրդը, իր անգութ արարքներով. լսած էք անշուշտ երեք էշերուն պատմութիւնը. ամէն մէկ էշը կ'արժէր 200 ղրշ. երեքը մէկտեղ ծախել տուաւ 50 ղրուշի. ես, իբր առաջնորդական փոխանորդ, իրեն գացի, բողոքեցի. գիտէ՞ք ի՛նչ պատասխանեց. ահաւասիկ իր պատասխանը բառ առ բառ. — «Ես իմ սիրելի Թագաւորէն հրահանգ ունիմ այդպէս վարուելու, որպէս զի դուք գրգռուիք ու խլրտում մը հանէք. մեր վեհափառ Սուլթանը բարկանայ եւ ձե՛զ ալ հասցնէ Սասնոյ sառօսի՛ն…։» Հիմակ հասկցա՞ք, պէյե՛ր, այսուհետեւ այդ մարդը չե՛ն ապրեցներ հոս։

Հազար իշխան (Երկայնեան քահանային). — Տէ՛ր հայր, ինչո՞ւ խօսքը կ'երկնցնէք, երբ գայմագա՛մը չենք ընդունիր, ա՛լ զաւերին խօ՞սքը կ'ըլլայ…։ Կառավարական պաշտօնատա՛ւնը պիտի պարպուի, զօրանո՛ցը պիտի պարպուի. չափը լեցուեցա՛ւ…։

Ավնի պէյ. — Էֆէնտինե՛ր, աղանե՛ր, կ'աղաչե՛մ, ես դեռ նո՛ր եկած եմ, Մարաշի միւթէսարրըֆ բաշային կողմէն կառուոր հրահանգներ բերած եմ. այդ գաւառին, տեղի ունեցած բողոքներուն վրայ, պաշտօնանկ եղաւ. ուրիշ զեղծարար պաշտօնեաներ ալ, եթէ կան, պիտի վռնտե՛մ, ա՛լ ի՛նչ կուզէք…

Հազար իշխան. — Համիտեան կառավարութեան բոլոր պաշտօնեաները, մեծ եպարքոսէն սկսեալ՝ յետին գիւղախմբի միւտիրը, ամէ՛ն ալ զեղծարարներ են. ուրիշ բացատրութիւն չե՛մ ուզեր, գայմագա՛մ պէյ…։

Իֆֆէթ պէյ (ոտքի ելլելով բարկութեամբ, գայմագամին դառնալով). — Դեռ ինչ կեցեր էք, ասոնք վճռա՛ծ են, ելէ՛ք մեկնինք, մեր կառավարութիւնը չե՛ն ճանչնար…։

Բարթողիմէոս վարդապետ (գայմագամին եւ հրամանատարին). — Շա՛տ լաւ կ'ընէք, ժամ առաջ մեկնեցէ՛ք.

Հազար իշխան. — Մօտա՛յ, Իֆֆէ՛թ պէյ, դուք կրնաք մեկնիլ, ազա՛տ էք, բայց Ավնի պէյը հո՛ս պիտի մնայ.

Ավնի պէյ (յուզուած). — Բայց ինչո՞ւ…։

Արթին քեհեա (հեզնելով). — Որովհետեւ… հո՛ս պէտք է մնաք, շա՛տ կը սիրենք ձեզ… (Ներկաները բացի Իֆֆէթ պէյէն ու Տէր Կարապետ քահանայէն, քրքիջները կը թնդացնեն ձեղունը). Որովհետեւ… առանց գայմագամի չենք կրնար ըլլալ։

Իֆֆէթ պէյ (աղերսագին). — Էֆէնտինե՛ր, աղանե՛ր, եթէ կարելի է, ինծի շնորհեցէ՛ք Ավնի պէյը, զօրանո՛ցը թող մնայ, ա՛լ թո՛ղ չիջնէ կառավարական պաշտօնատունը.

Հազար իշխան. — Պարապ տեղը մի՛ շունչ հատցնէք, Իֆֆէթ պէյ, Զէթունէ պէտք է մնայ Ավնի պէյ, մեր հի՛ւրը պիտի ըլլայ. դուք շուտով գացէ՛ք զօրանոցը պարպեցէ՛ք…

Իֆֆէթ պէյ. — Շա՛տ աղէկ, շա՛տ աղէկ, ես կ'երթա՛մ, հոգ չէ՛, բայց յետոյ շա՛տ պիտի զղջաք… (ոտքի կ'ելլէ, գլուխը կախած, կը պատրաստուի մեկնիլ).

Հազար իշխան (Իշխանազուն Նորաշխարհեանի). — Նազարէ՛թ էֆէնտի, ընկերացէ՛ք Իֆֆէթ պէյին մինչեւ վանքին դուռը. (Իֆֆէթ պէյ կը մեկնի Նորաշխարհեան Նազարէթ էֆէնտիին հետ). պատուիրեցէ՛ք, տղաքը հանդարտ թո՛ղ կենան… (յետոյ դառնալով Ավնի պէյին) Ավնի՛ պէյ, մի՛ վախնաք, ձեր կեանքը վտանգի տակ չէ՛ գտնուիր. (Ձայլաշը կանչելով) Ձայլա՛շ, Ձայլա՛շ… (Ձայլաշ կուգայ) տղա՛ս, ինծի նայէ՛, գայմագամ պէյը Բասիլոսեանց տունը պիտի տանիս, Մանուկի՝ Կարապետ աղային յանձնես, խօսա՛ծ է արդէն, հասկցա՞ր, տղա՛ս, հետդ քանի մը տղաքներ ալ ա՛ռ, ճամբան հետը չ'իյնան, խաղքութիւն մը չը հանեն…։ (Ձայլաշ կը մօտենայ Ավնի պէյին. այս վերջինը, գլուխը կախ, տրտում տխուր, յուսահատ նայուածք մը դրկելով ներկաներուն Երկայնեան Կարապետ քահանային, կը մեկնի, մինչդեռ ներկաները մեկնումը կը դիտեն ծանրօրէն. յանկարծ վարէն աղմուկներ կը բարձրանան).

Ձայներ (վարէն). — Եռ'ւհա, եռ'ւհա, եռւհա՜…։ (Ներկայ ժողովականները ժպիտներ կը փոխանակեն, բացի Տէր Կարապետէն, որ սգաւորի դէմքով մը կը մռայլ։)

Հազար իշխան (ոտքի ելլելով դէպի դուրս կը քալէ եւ բարկութեամբ կը պոռայ) — Տղաքնե՛ր, մի՛ ընէք, ամօ՛թ է, մի՛ ընէ՛ք. մեռելը չեն նախատեր… (յետոյ կուգայ կը նստի). Հա՛յր Սուրբ, խօսեցէ՛ք նայիմ, ինչ ըրիք Մութ Ձորին մէջ.

Բարթողիմէոս վարդապետ (ցոյց տալով Արթին քեհեան). — Ինքը թող պատմէ, իշխա՛ն, Արթին քեհեան վարեց ժողովը.

Հազար իշխան. — Շա՛տ լաւ, (դառնալով Արթին քեհեային) Արթի՛ն քեհեա, դո՛ւք պատմեցէ՛ք նայինք, ինչ ըրիք այս գիշեր.

Արթին քեհեա. — Իշխա՛ն, սուրհանդակը չը բերա՞ւ նամակներս, մէջը գրուա՛ծ է ամէնը.

Հազար իշխան (ժպտելով). — Գիտե՛մ, առի նամակը կարդացի, ամէն բան հասկցայ, բայց, կ'ուզեմ որ դո՛ւք պատմէք անգամ մըն ալ.

Տէր Կարապետ. — Հազա՛ր իշխան, ներեցէ՛ք, եթէ կարելի է, անգամ մը նամակը կարդացուի՛ թող, մե՛նք ալ լսենք, բայց դարձեալ դո՛ւք գիտէք.

(Շարունակելի)

կրնայի՞ սիրել անոնք որոնք իմ դժբաղդացման պատճառ կ'ըլլան։

Ինչ կրնայի ընել, ոչինչ, բաց ի նամակ մը գրելէ անոր՝ հասկցնելով իմ հոգեկան դրութիւնը ու աղաչել որ զիս ընդունի։

Իրիկուն մըն էր ալ, գրեթէ բոլորովին մութ, երբ երկար մեքենայութիւններ հնարելէ վերջ կրցի այդ օրէն ամիս մը վերջ ծպտիլ ու փախչիլ, գտնել երիտասարդը որ իր խոստման համաձայն հոն կը սպասէր...։

Հետեւեցայ անոր որ զիս առաջնորդեց պանդոկ մը գիշերելու։ Այդ գիշեր կուսութեանս վերջին գիշերը եղաւ...։

Սկսաւ լալ, չկարենալով շարունակել իր պատմութիւնը. բայց արգահատալից ու տրտմալուռ կը թախանձեմ որ շարունակէ, առանց իրեն զգացնելու իր սխալը այնքան փութկոտօրէն ու անգիտակից ինքնամատնումը՝ որ հաւանաբար իր դժբաղդութեան առաջին հարուածը պատրաստեց։

—«Բայց... (լալահառաչ) անգութը... ամուսնացած ըլլալով, երեք ամիսներ վերջ իր կինը կուգար զինքը իմ... բազուկներէն... քաշելու։

Միաբանութենէ հեռու, հօրմէն մօրմէն անլուր մեկու, վարկաբեկուած աղջկան մը ուրիշ ի՛նչ կը մնար... այնպէս չէ՞...

⁂

Խեղճ Արաքս, այս էր անունը, երկար կծծելէ վերջ արդէն տրտում կեցած էր ինծմէ լսելու վերջին բառը՝ որ իր անմեղապարտ դատապարտութեան վճիռը պիտի համարէր. բայց ես վանկ մը իսկ չուզեցի արձակել շրթներէս, այլ զինքը միայն համբուրեցի կարօտակէզ եղբօր մը զգացումներով։

Ինքը գոհ եղաւ, տեսնելով իմ գոհունակութիւնս։

Ու այդ օրէն երբեք անոր յետին մըտքով չեմ նայիր. տուփը մարած է մէջս, տեղի տալով պաշտամունքի հասած համակրանքի մը հանդէպ այդ աղջկան, այդ — թաքնամիտ և անբարոյականացնող, պոռնկացնող կղերականութեան ժառաքեալ թակարդի զոհին։

Ու այդ օրը սիրտս կը փոթորկի, կիսաբարբարիկ խորհուրդներ կը յղանամ դէպ ի անոնց, այն սեւ քոնաւորներուն որոնք օրէնքի ու բարոյականի անունով կ'երդնուն ու կը գործեն, այլ սակայն իրենք կը պոռնկացնեն, անոնց որոնք այդ սեւահոգի քուրմերու փաղաքշանքներէն խաբուած՝ ողջ կրօնասիրութեան տեղ կոյր մոլեռանդութիւնը կը պատուանդանեն իրենց սրտին մէջ, կոյս հոգիներ անխղճօրէն կաշկանդելու որ երազներ փակ մըթնոլորտի մէջ խամրեցնեն։

Այդ զոհը երբեք պէտք չէ դատապարտուի իր սրբացումով, պոռնկացաւ եւ պոռնկացումովը ահա կը սրբանայ. ան իր ինկածութեան մէջ անմեղ մըն է, անգիտակից զոհ մը, տառապող մը իր քաղցրութեամբ. ու տառապող մը պէտք է սիրել։

Ու կը սիրեմ ես զայն։

Շատ հեշտ կրնամ սփոփանքի ամենամեծ սուրթը տալ այդ սիրելի հոգիին, յաճախ այցելելով ու ամէն անգամ ըսելով. «Սիրոյս բեկորներով զքեզ պիտի սիրեմ մինչեւ վերջ առանց ոեւէ նկատումի, որովհետեւ կուսապղծութենէ աւելի ծանր է ինծ քեզ հանդէպ տածած նուիրական զգացումս առարկայ ընելու դաւաճանութիւնը ընել. կը գոհանա՞ս.»

— Ես քու քոյրդ եմ, կը պատասխանէ ան ամէն անգամ, ու քու սրտիդ նման սիրտ մը կը պահեմ։ Այդ օրէն ի վեր այսպէս ես շարունակ կ'այցելեմ Արաքսին, իր ազնիւ հոգին սփոփելու, անխորտակելի քինախնդրութիւնս միշտ աւելցնելով հոգեւորականներու մասին, որոնք անմեղութիւններ կը սպաննեն, կոկոններ կը խամրեցնեն ու իրենց լարախաղացութիւններու ճամբուն մէջ կոյս հոգիներ կը պոռնկացնեն կամ անոնց պոռնկացման բացարձակ պատճառը կ'ըլլան։

Կրօ՛նք, քու անունովդ ի՛նչ թշուառութիւններ կը ստեղծուին։

ԶՕՀՐԱՊ-ՆԱՐՕՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՅ ՄԷՋ

Ֆրանքֆուրթեր Ցայթունկի Պոլսոյ թղթակիցը կը հեռագրէ. «Կ'երեւայ թէ Պուլկարիոյ և Բ. Դրան միջեւ յարաբերութիւնները ձգտուած են նորէն։ Պոլսոյ պուլկարական դեսպանին կողմէ եպարքոսին եղած բարեկամական դիտողութիւններէն յետոյ, Մակեդոնիոյ Պուլկարները քիչ մը խոշտանգուած ըլլալուն համար, հիմա կարգը Հագգը փաշայի եկած գանգատելու պուլկարական սահմանագլխի վրայ Պուլկարներուն կողմէ ի գործ դըրուած արարքներուն դէմ»։ Մաքենի Պերլինի թղթակցին բաժին նայելով, Էտիրնէի զօրաբանակը շարժման մէջ պիտի դրուի՝ սահմանագլխի միջադէպերու առաջքը առնելու համար։

⁂ Սելանիկէն կը հեռագրեն յուլիս 15 թուով. — Մէնչքուէվցի, Բէօթրիչինօ և Զէրնիլէվօ գիւղերուն մէջ հրոսախումբերու և օսմանեան-զինուորներու ջոկատներուն միջեւ պատահած փոքր ընդհարումներէն զատ, ուրիշ ծանր ընդհարում չկայ։ Նիաուսթա գիւղը երէկ պաշարուած է զինուորներու կողմէ, որոնք իրենց դիրքերուն մէջ կը մնան միշտ։ Տեղւոյն բոլոր երեւելիները բանտն են և սնունդ չի տրուիր անոնց։ Բնակիչներէն 600 հրացան կը պահանջուի։ Տիպրայի մէջ կատարուած առաջին հետաղօտութիւններէն յետոյ, 24 ժամուան նոր պայմանաժամ մը տրուած էր բնակիչներուն՝ իրենց զէնքերը յանձնելու համար։ Այդ պայմանաժամը սպառելէն յետոյ, քաղքին պաշարումը աւելի խստացած և բնակարաններու խուզարկութիւնները վերսկսած են։ Հարիւրէ աւելի անձեր, որոնց մէջ կան պէյեր, աղաներ, հոճաներ ու ծերունիներ, խոշտանգումի ենթարկուած են։ Պուլկարներու բնակարաններուն մէջ կատարուած խուզարկութիւնները ապարդիւն եղած են, սակայն քաղաքապետ Պլամէ Սթոյանօֆ և լուսանկարիչ Բիբօ Սթոյանօֆ խոշտանգուած են պուլկարական եկեղեցիի բակին մէջ, իսկ Թանէ Զինկօֆ, Մարչէ Նելքօֆ, և Կապրիէլ, Քրսթէ ու Միթրէ Անարէէֆ եղբայրները իրենց տուներուն մէջ գանակոծուած են։ Հաճի Իպրահիմ, Համիտ Իզամ, Թաֆօ, Նպարավաճառ Սատաուլլահ Սթրէզօմիր և ուրիշներ ամենամեծ խստութեանց ենթարկուած են։ Քաղաքը հինգ օր պաշարուած մնացեր է, ամէն հաղորդակցութիւններէ զրկուելով։ Զինաթափումը կատարուելէ յետոյ, 4000 զինուոր, լեռնային չորս թնդանօթներով, հինգ խորտրնկէցներով և մէկ լուսարձակով դէպի Մալիսիա ուղղուած են։ Ճամբան, այդ զինուորները ցրուած են Վիչիչա, Կօլէտա, Կօրիցա, Վլասքա, Բէվաչիյա և Մաքիցա գիւղերուն մէջ, որոնք առանց ընդդիմութեան, զինաթափ եղած են։ Նոր զինուորներու արձանագրութիւնը կատարուած է առանց դըժուարութեան։ Օմլմի և Օքզէթինա և Թօրզիանի գիւղերը այցելելէ յետոյ, զօրախումբերը, երկու թեւերու բաժնուած, դէպի Մաթ և Լուցնիա ուղղուած են։ Մալիսիայի բոլոր փախստականները, Շաքիր Տէմայի հրամանին տակ, Սէլիչայի վրայ նայող լեռը համախմբուած են, պատրաստ՝ արշաւախումբը ընդունելու։ Համբաւաւոր հրոսակ Սէյֆէտաին Բուսթինիա ձերբակալուելով Տիպրայի մէջ, Պատերազմական Ատեանին յանձնուած է։

⁂ Թանին Վիէննայի թղթակիցը կը հեռագրէ. «Մեծ շահագրգռութեամբ կը հետեւին այս վիճաբանութեան, որ բացուած է Թուրք քանի մը թերթերու և Սոֆիայի թերթերուն միջեւ, Մակեդոնիոյ Պուլկարներուն քիչ մը բիրտ զինաթափումին համար։ Սուր վիճաբանութիւն մըն է աս, ուր մինչեւ իսկ զիրար կ'ամբաստանեն իբրեւ իրաւու անբարեացակամ և երկերես։ Միւս կողմէ կ'երեւի թէ բանակցութիւնները կը շարունակուին առեւտրական դաշնագրութիւնը կնքելու համար։ Թուրքիա յիշատակագիր մը ղըրկած է Սոֆիա, ուր իր պահանջումները կը թուէ։ Եւ որովհետեւ Թուրքիա շատ կը փափաքի այս դաշնագրութիւնը կնքելու, չի յուսացուիր որ կանխագոյն կարգադրութիւն մը պահանջէ վագֆներու համար (Պուլկարիա գտնուող իսլամ կրօնական հաստատութիւնները)։ Իրաւ է թէ Թուրքիա վերջերս պահանջած է որ Սոֆիայի մէջ այս մաքով հաստատուած յանձնախումբը իր գործը փութացնէ, որ շատ հեռու է տակաւին աւարտելէ»։

⁂ Թայմզ կ'իմանայ թէ Պուլկարիոյ ներքին գործոց նախարարը Քէօսթէնտիլ և Տուպնիցա մեկնած է, սահմանագլխի իշխանութեանց հրահանգ տալու համար որ ձերբակալեն Մակեդոնիա մտնել փորձող հրոսախումբերը։

⁂ Տենվիկ երկար և բուռն յօդուած մը հրատարակելով Մակեդոնիոյ կացութեան վրայ, ի մէջ այլոց կ'ըսէ. «Ազատութեան տարեդարձին նախօրեակին, Մակեդոնիա նոր փորձանքներու կ'ենթարկուի։ Ո՞ւն է յանցանքը։ Եւրոպայի, Թուրք կառավարութեան, և ամէն բանէ առաջ, պուլկար կառավարութեան, որովհետեւ մակեդոնական խնդրին լուծումը անոր կախում ունի, հակառակ Եւրոպայի բոլոր սպառնալիքներուն։ Պուլկար արդի կառավարութիւնը դիտմամբ հակամակեդոնական և հակ-ազգային քաղաքականութեան մը կը հետեւի։ Քանի մը ամիս առաջ, երբ Պուլկարիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը նոր ուղղութեան մը սկսաւ հետեւիլ, Թագաւորին Բեռլինացի այցելութեամբ, այն ատեն ըսինք թէ մեր մակեդոնացի հայրենակիցներուն համար աղիտաբեր պիտի ըլլար ան։ Մեր գնահատումը ճիշդ ելաւ այն միջոցին պատահած իրողութեամբ մը, երբ Թագաւորը Պոլիս կը գտնուէր։ Ան ատեն անուանուեցաւ Տիպրէի սերպ մետրապոլիտը և այդ իրողութիւնը կը նշանակէր Պուլկարիոյ Թագաւորին և պուլկար արտաքին քաղաքականութեան քիթին խնդալ։ Պուլկար կառավարութիւնը սերպ մետրապոլիտ մը ղրկած է այնպիսի տեղ մը, ուր Պուլկարներ միայն կը գտնուին և ոչ թէ Սերպեր։ Թուրքիոյ գահաժառանգին Սոֆիա այցելութենէն ի վեր հազիւ ամիս մը անցած է, և ահա կը տեսնենք Մակեդոնիոյ Պուլկարներուն տրուած անեղ հարուածը։ Ինչ որ կը պատահի այսօր Մակեդոնիոյ մէջ, ամէնէն սոսկալին է այն ամէն փորձանքներուն, որոնց ենթարկուած են Մակեդոնիոյ Պուլկարները։ Ատանկ բան տեսնուած չէր Ապտիւլ Համիտի օրով։ Սահմանադրութեան հռչակումէն ի վեր հազիւ երկու տարի անցած, մեծ ցնցում և անապահովութիւն կը տիրէ օսմ. կայսրութեան մէջ, Ժէօն-Թուրք կառավարութեան անօրինակ վարչութեան պատճառաւ, և ամենաբուռն խստութիւններ կը գործուին բնակիչներու զինաթափութեան առթիւ, մինչ պուլկար կառավարութիւնը չի խզեր իր լռութիւնը։ Հարիւրաւոր հոգիներ գանակոծուած և ուրիշ հարիւրաւոր անձեր վիրաւորուած են։ Համիտի օրով, պուլկար բնակչութիւնը մասնաւորապէս կը տառապէր, մինչ այսօր սիսթէմաթիք կերպով կը հալածուի Ժէօն-Թուրքերուն կողմէ։ Բայց այս պահուս ի՞նչ կ'ընէ պուլկար կառավարութիւնը։ Ոչինչ։ Ռիլոյէն անդին գտնուող իր հայրենակիցներուն համար ի՞նչ կ'ընէ։ Հակազգային քաղաքականութեան մը կը հետեւի։ Մինչ Մակեդոնիոյ Պուլկարները կը խոշտանգուին և կը ճնշուին, անիկա աղայական ընթացքի մը կը հետեւի. Պոլսոյ իր դեսպանին՝ Պ. Սարաֆօֆի պաշտօն կը յանձնէ խոստումներ ձեռք բերել եպարքոսէն, բայց խոստումներ միայն։ Եթէ երբեք պուլկար կառավարութիւնը լուռ մատնութիւն մը կը գործէ պուլկար բնակչութեան շահերուն դէմ, ազատ Պուլկարիոյ քաղաքացիները չեն կրնար կառավարութեան հետ համակարծիք գտնուիլ այդ փորձութեան մէջ։ Այդ քաղաքացիները կ'ուզեն որ կառավարութիւնը վերջնագիր մը տայ Թուրքիոյ։ Կառավարութիւնը պէտք է ետ կենայ վարանումէն. պէտք է գոհացում պահանջէ ո՛չ միայն Մակեդոնիոյ ժողովուրդին համար, այլեւ Պուլկարիոյ ազատ քաղաքացիներուն համար, որոնք կը սկսին զայրոյթ զգալ և որ ի յայտ պիտի գայ բողոքի միթինկներով։ Թուրքիա պէտք է հրաժարի բնաջնջումի քաղաքականութենէն Մակեդոնիոյ մէջ։ Պուլկար կառավարութիւնը այդ բանը պէտք է պահանջէ, եթէ չուզեր մատնութեամբ ամբաստանուիլ։ Թուրքիոյ մօտ բարեկամական դիմումներ ընելով բան մը չի կրնար ձեռք ձգել։ Պուլկար կառավարութիւնը պէտք է աւելի ազդու և կորովի միջոցներու դիմէ։ Անիկա աւելի լուրջ ընթացքի մը պէտք է հետեւի, «բարեկամական» բառը փոխելով, տակաւին բանը բանէն չանցած, Թուրք բանակին կողմէ պուլկար տարրը Մակեդոնիոյ և Թրակիոյ մէջ չոչնչացուած։»

Հեռագրական գործակալութիւն մը Տենվնիքի խմբագրականին սա մասն ալ կը հաղորդէ. «Թուրքիոյ ազդեցութեան մեծագոյն թշնամին է Ժէօն-Թիւրք կառավարութիւնը՝ որ շարունակ կը հալածէ ժողովուրդը, փոխանակ կանոնաւորապէս պատժելու յանցաւորները։ Ո՞ւր է այն Պետութիւնը, ուր առաջին հանդիպող ոստիկանը տէր կ'ըլլայ բնակիչներու կեանքին։» Նոյն թերթը ի վերջոյ կ'ըսէ. — «Կ. Պոլսոյ քաղաքագէտները շատ ջղային են և չեն կրնար հանդուրժել պուլկար մամուլին գրածներուն, բայց մենք կը տառապինք մեր եղբայրներուն լացին ու կոծին։ Պուլկարիոյ մէջ եթէ կայ ամբաստանուելիք մէկը, անիկա ոչ թէ մամուլն է, այլ կառավարութիւնը որ կը հանդուրժէ այս կացութեան։»

⁂ Պուլկարական Տեն լրագիրը պախարակելով հրոսախումբերուն գործունէութիւնը կ'ըսէ. «Պուլկարիա, որ միակ պաշտպանն է Մակեդոնիա հաստատուած պուլկար ժողովուրդին, պէտք է վճռականապէս արգիլէ Պուլկարիաէն Մակեդոնիա հրոսախումբերու անցքը, որովհետեւ անիկա առնչութիւն ունի պուլկար պետութեան պատուին և մակեդոնաբնակ պուլկարներու ճակատագրին հետ։ Դրացի կայսրութեան հետ մեր յարաբերութիւնները վարող գլխաւոր գաղափարը պէտք է ըլլայ բացարձակ ուղիղ ընթացք մը և ազդուօրէն գործել երբ Թուրքիա համոզուի թէ Եւրոպա չի կրնար ուղղուիլ։»

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Հանեայէն կը գրեն թէ Պ. Վէնիզէլոսի Աթէնք մեկնումը առնչութիւն ունի նաեւ մէկ ու կէս միլիոն ֆրանքի փոխառութեան մը կնքումին հետ։ Կրետէի Ազգ. Ժողովին կողմէ տրուած վերջին որոշման համաձայն, այդ փոխառութիւնը պիտի յատկացուի կղզիին պաշտպանութեան, խորտրնկէցներ ու ֆօրթիֆիքասիոններ գնելու և ամրութիւններ շինելու համար։ Պ. Վէնիզէլոս բանակցութեանց ձեռնարկած է Յունաստանի Ազգ. Պանքային հետ, այդ փոխառութիւնը կնքելու համար մասնաւոր երաշխաւորութիւններով։

⁂ Աթէնքէն կը ծանուցուի թէ Պ. Վէնիզէլոս բացարձակապէս կը հերքէ այն լուրը, որուն համաձայն, հելլէն Խորհրդարանին պիտի անդամակցի։ Պ. Վէնիզէլոս կը յայտարարէ թէ Յունաստան գացած է, ջերմուկները մտնելու համար, և թէ իր ուղեւորութիւնը ոեւէ քաղաքական նպատակ չունի։

⁂ Մաքեն Հանեայէն կ'իմանայ թէ Պ. Վէնիզէլոս Աթէնք գացած է, ինքզինքը դարմանել տալու և ոչ թէ երեսփոխան ընտրուելու համար։ Պ. Վէնիզէլոս խոհեմ ու հայրենասէր ըլլալուն, չպիտի ուզէր տաղտուկներ պատճառել իր երկրին ու դժուարութիւններ յարուցանել Յունաստանի առջեւ։

⁂ Թանին հաւաստի աղբիւրէ կ'իմանայ թէ Հելլէնները ալ եւս իրենց յոյսը կտրած են Յունաստանի և Կրետէի կցումէն։ Եւ Թուրք թերթը կը պնդէ իր տուած տեղեկութեան վրայ, իբր ստոյգ իրողութիւն։

⁂ Պ. Թէօթոքիս իր բարեկամներուն յայտարարած է թէ հելլէն երեսփ. ընտրութեանց առթիւ պէտք չէ կրետացի երեսփոխաններ թեկնածու ըլլալ, տէրութիւնները դժգոհ չձգելու համար։ Պ. Թէօթոքիս խորհուրդ պիտի տայ Պ. Վէնիզէլոսի՝ իր ընտրելիութենէն հրաժարելու։

⁂ Զէման թերթը կ'ըսէ թէ շատ մը Կրա հրացաններ ու ռազմամթերք սահմանագլուխ ղրկուած են՝ հելլէնական հրոսախումբերուն բաժնուելու համար։ Հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուած են՝ հելլէն հրոսախումբերուն արարքները արգիլելու համար։

⁂ Աթէնքէն կը ծանուցուի թէ հելլէն կառավարութիւնը որոշած է Նապի պէյը ալ եւս չընդունիլ իբր օսմ. դեսպան Աթէնքի մէջ։ Այդ որոշումը տրուած է Եորկիոս Թագաւորին և արտաքին գործոց նախարարին միջեւ տեղի ունեցած երկար տեսակցութենէ մը յետոյ։

⁂ Աթէնքի լրագիրները կ'ըսեն թէ հելլէն կառավարութիւնը բացատրութիւններ ուզած է Թանինի մէջ հրատարակուած տեսակցութեան մասին։ Էմպրոս կ'ըսէ թէ Նապի պէյ չի կրնար ալ եւս Աթէնք դառնալ և մանաւանդ արքունիքին ներկայանալ։

⁂ Թանիսրումս կ'ըսէ թէ հելլէն կառավարութիւնը բարեկամական դիտողութիւններ ըրած է օսմ. կառավարութեան՝ Նապի պէյի տեսակցութեան առթիւ, խնդրելով որ պաշտօնապէս հերքուի ան։ Հակառակ պարագային, Նապի պէյի Աթէնք վերադարձը անկարելի պիտի դառնայ։ Եթէ երբեք այդ պատճառաւ ձգտին Թուրք-հելլէն յարաբերութիւնները, հաւանական է որ քանի մը տէրութիւններ միջամտեն։

⁂ Օսմ. հեռագրական գործակալութիւնը կը յայտարարէ թէ Աթէնքի օսմ. դեսպանին տեսակցութիւնը հաւատարմօրէն չէ հրատարակուած քանի մը լրագիրներու կողմէ։ Ամբողջ պարբերութիւններ աղճատած են այն տեսակցութեան մէջ զոր Նապի պէյ ունեցած է Թանինի խմբագրին հետ, ինչպէս կը փութայ ծանուցանել այդ Թուրք թերթն ալ։

⁂ Տեքես Օրօման հետեւեալը կը գրէ. «Աթէնքի օսմ. լիազօր դեսպանը, որ հիմա Պոլիս կը գտնուի արձակուրդով, զինքը վտանգող յայտարարութիւններ ըրած է։ Իր գործածած լեզուն, եթէ երբեք այդ տեսակցութիւնը չհերքուի, դիւանագէտի մը լեզուն չէ և բարեկրթութենէ զուրկ կը գտնուի։ Մեր աշխատակիցներէն մէկուն պաշտօն յանձնեցինք Նապի պէյէն տեղեկանալ թէ իր խօսքերուն վրայ կը պնդէ՞, բայց դեսպանը երեսը չէ ցուցուցած։ Կ'ըսուի թէ այդ այցելութիւնը դիւանագիտական միջադէպ մը առաջ պիտի բերէ Յունաստանի և Թուրքիոյ միջեւ։ Չկրցինք ստուգել այդ զրոյցը։»

⁂ Արժանահաւատ տեղեկութեանց նայելով, պօյքօթին պատճառաւ հելլէնահպատակներուն կրած վնասը 150,000 անգլ. ոսկիի կը հասնի։ Սակայն իրականութեան մօտենալու համար, պէտք է 300,000ի բարձրացնել այդ գումարը։

⁂ Սելանիկէն կը գրեն յուլիս 15 թուով. «Թուրքերէն լրագիրները կարծիքներ կը յայտնեն Յոյներուն վրայ, Մակեդոնիոյ վիճակի եկեղեցիներու և դպրոցներու օրէնքին առթիւ, ըսելով թէ Յոյները միշտ կը գրգռուին յունարէն և հելլէն լրագիրներու կողմէ։ Այսպէս, Ենի Ասր չըմբռներ կառավարութեան անտարբերութիւնը այդ լրագիրներուն նկատմամբ, որոնք մամուլի ազատութենէն կ'օգտուին, յունական տարրը ոտքի հանելու համար։ Կառավարութիւնը, մամուլի ազատութիւնը յարգելով հանդերձ, պէտք է վտարէ այդ լրագիրներուն խմբագիրները։ Եկեղեցիներու և դպրոցներու օրէնքը վաւերացուած ըլլալուն, պէտք է գործադրուէր։ Ենի Ասր ցաւալի կը գտնէ որ եւրոպական թերթերը կարծելով թէ յունարէն լրագիրները օսմ. մամուլին մաս կը կազմեն, անոնցմէ յօդուածներ կ'արտատպեն և ճշմարիտ կացութեան վրայ սխալ գաղափար մը կուտան։ Հետեւաբար կառավարութիւնը պէտք է ժամանակին վտարէ այդ խմբագիրները, կ'ըսէ Թուրք թերթը։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Բրօկրէ տը Սալօնիքի թղթակիցը տեսակցած է պատերազմական նախարարութեան խորհրդական Ֆուատ փաշայի հետ, որ սա յայտարարութիւնները ըրած է.— Զէնքի տակ առնուած ոչ-իսլամներու մասին տեղեկութիւն ստանալու համար գացի պատերազմական պաշտօնատուն՝ տեսակցելու համար Մահմուտ Շէվքէթ փաշայի հետ։ Նախարարը Բ. Դուռ գացած էր Նախարարաց Խորհուրդին ներկայ ըլլալու, որով ես ալ տեսակցեցայ խորհրդական Ֆուատ փաշայի հետ։ Փաշան հետեւեալ բացատրութիւնները տուաւ ինծ.— Ա. Հիմայ զէնքի տակ գտնուող 1299 և 1300 թուականներուն զինուորները, այսինքն 26 և 27 տարու անձերը Ա. պահեստի (Իհթիյաթ) ըլլալով, վեց ամիսէն աւելի զինուորական ծառայութիւն չպիտի կատարեն և Սեպտ. 1ին պիտի արձակուին։ Բ. 1301 և 1302 տարիներու զինուորները, այսինքն 24 և 25 տարու անձերն ալ Բ. պահեստի ըլլալով միայն վեց ամիս պիտի ծառայեն իբր զինուոր։ Գ. 1299 և 1300 տարիներու զինուորներէն ետքը պիտի կանչուին 1301, 1302, 1303 և 1304 տարիներու զինուորները։ Դ. 1305 տարուան զինուորներուն, այսինքն 21 տարու երիտասարդներուն գալով, յայտնի չէ տակաւին թէ ասոնք միւսներէն առաջ զէնքի տակ պիտի կանչուի՞ն։

ՔԱՓԻՒԹԻՒԼԱՍԻՕՆՆԵՐԸ

Ֆրանքֆուրթեր Ցայթունկ դիւանագիտական աղբիւրէ կ'իմանայ թէ Թուրքիա Պերլինի դաշնագիրը ստորագրող պետութիւններէ պաշտօնապէս խնդրած է որ քափիթիւլասիօնները ջնջուին։ Նոյն թերթը կ'աւելցնէ թէ այս խնդրանքը հետեւանք է այն խոստման, զոր Աւստրիա ըրած է՝ քափիթիւլասիօնները ջնջելու համար, Պոսնայի միացումին իբրեւ փոխարինութիւն։

ՍԱՀՄԱՆԱԳԼԽԻ ՄԻՋԱԴԷՊ

Պերլիներ Թակպլաթի Պոլսոյ թղթակիցը կ'իմանայ թէ, Բ. Դուռ հասած ծածկագիր հեռագրի մը նայելով, բուռն կռիւ մը տեղի ունեցած է օսմ. արաբներու և Ֆրանսացի զօրքերու միջեւ, Թունուզի ու Ափրիկեան Տրիպոլսոյ սահմանագլուխին վրայ։ Հարիւրաւոր մեռեալ ու վիրաւոր կան։ Մէարինէի մէջ ալ կռիւ մը տեղի ունեցած է Թուրք զինուորներու եւ արաբներու միջեւ։ Շատ մը անձերու կորուստ կայ։ Երեք Թուրք զինուորներ սպաննուած են։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՍԱՄՈՍԻ ՄԷՋ

Սամոսէն կը հեռագրուի թէ իշխան Քօբասիս էֆ.ի ընդդիմադիր կուսակցութիւնը ընտրութեանց միջոցին ստուար մեծամասնութիւն մը շահած ըլլալով, կը վախցուի որ ծանր խռովութիւններ ծագին Քարլովասի մէջ, ուր կացութիւնը վրդովիչ է։ Քարլովասի մէջ պաշարման վիճակ հրատարակուած է, երբ խռովարարական կեդրոն։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (73)

ԱՄԻՐԱՅԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

(ՊՈԼՍԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻ ԳՐՈՒԱԳՆԵՐ)

Գրեց՝ ԵՐՈՒԽԱՆ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՄԵՐԺՈՒԱԾ ՍԷՐ

Դ.

ՄՈԼՈՐՈՒՄԸ

Օրուան մեծագոյն մասը, մանկամարդ աղջիկը բժիշկին յարկաբաժինն էր, ուսկից անոնք միասին դուրս կ'ելլային՝ մամին երթալու կամ ճաշի իջնալու համար։ Այլ եւս, ամէն մարդ, տօքթօրին դիմելու, անոր հետ յարաբերութեան մտնալու համար, պարտաւոր եղաւ նախ և առաջ Սոֆին տեսնելու և անկէց արտօնուելու։ Ցանցառ հիւանդները, որ անխելքութիւնը կ'ունենային դեռ անոր դիմելու, երբեմն կը տեսնուէին ժամերով սպասել նրբանցքին մէջ, երկար բազկաթոռի մը վրայ, մինչեւ որ Սոֆի դուրս ելլալով տօքթօրին ննջարանէն՝ արտօնէր խեղճ հիւանդը ներս մտնելու։

Կիւլիւկ հանըմ թէեւ ամիրային ապարանքին ստորին յարկերուն մէջ կ'անցնէր իր ժամանակին մեծ մասը, վերջ ի վերջոյ նշմարեց կացութիւնը։ Նշմարեց իր սիրական աղջկան վրայ առաջ եկած փոփոխութիւնը, ֆիզիքապէս և բարոյապէս. տեսաւ, ու սրտի ի՛նչ դառնութեամբ, անտարբերութիւնը որ յաջորդած էր այն գորովալից գուրգուրանքին զոր աղջիկը ունէր իր մօրը համար, առաջ, վերի խոնարհ խրճիթին մէջ։ Այդ պերճ ու հոյակապ ապարանքը ողէտաւոր ազդեցութիւն ունեցած էր աղջկանը վրայ։ Որքան որ ալ ներքին հպարտութիւն մը զգար իր զաւկին այդ բարձրացմանը համար, ու իր մայրական անփառութիւնը գգուէր ատկէ, յամառ և խորհրդապաշտ բնազդ մը՝ — հակառակ որ ինքը զայն վանել հեռացնել ուզէր — այդ բարձրացումին ամբողջ ունայնութիւնը ու աղէտաւորութիւնը կը փափսար իր ականջին։ Քիչ քիչ այնպէս մը եղաւ որ այդ խեղճ մօր իր աղջկան հետ գլուխ գլխի, մտերմօրէն տեսնուելու առիթները բոլորովին ջնջուեցան։ Սոֆի, որ մօրը ննջասենեակին կից ունէր իր խուցը, փոխադրուեցաւ վերի յարկը, տիկնին յարկաբաժինը, ուր երկու սենեակներ, մէկը քնանալու միւսը արդուզարդի, իրեն յատկացուեցան։ Առտուները տիկնին արթննալուն կը սպասէր, անոր հետ ճաշելու համար. ցորեկին և իրիկուան՝ նոյնպէս. մնացած ատենները տօքթօրին և մամին մէջ կը բաժնէր ինքզինքը։ Շատ հեղ, Կիւլիւկ հանըմ սանդուխին վրայ միայն կը տեսնէր աղջիկը երեսը, անոր ծառայելու համար պարզ սպասուհիի մը պէս։ Գաղտնի հառաչանքներ կը խեղդէին հէք կնոջ լռախաբեխ կուրծքը, նայուածքներուն մէջ ցաւով խառն պաղատանքներ կը ցոլային երբ աղջիկը դիպուածով իրեն նայէր։ Զանիկա սիրելու, գգուելու, գրկին մէջ սեղմելու հաճոյքէն, միակ հաճոյքը զոր ունեցած էր, ա՛լ բոլորովին զրկուեցաւ։ Բայց իր այն կսկիծը ոչ մէկուն հաղորդեց, անով էրուեցաւ, տոչորուեցաւ։

Աղջիկը մոլորեցնելու միջոցներուն մէջ, երիտասարդը չափ չըրաւ։ Իր խուցին մէջ, անոր հետ իր ապրած հեշտալի րոպէներուն, փոքր արաբական ատիճանա դարակի մը վրայէն կելլար շիշ մը ըմպելիք կ'առնէր և իրարու ետեւէ քանի մը գաւաթ կը խմէր. յետոյ Սոֆիին կ'երկընցունէր գաւաթ մը, զոր անիկա յօժարափոյթ իր շրթներուն կը տանէր՝ ըմպելով հեշտալէս խմիչքը և անոր պարգեւած ոգեւորութենէն ոգեւորուելով աչուըները ցանկութեան ճառագայթներով լեցուն, այտերը վառ, և շրթները բըձատրոփ կծկումներով բացխփիկ։ Անզգալիօրէն, մանկամարդ աղջիկը կը գինովնար, կը տարուէր, կը վերանար. և այս տեսակ գինովութեան օր մըն էր որ ան, յափրշտակուած, խելակորոյս, երիտասարդին պաղպրիւն զգուշաւորութենէն զրկուած, ինկաւ անոր գիրկը, հեծեծալով, լալով, անձնատուր ըլլալով այդ սպականութեան, որ խմեց, ծծեց մաքուր ու անապակ այդ էութիւնը, անոր երակներուն կոյս արիւնին մէջ դունչը մխրճելով իր ժահրը, թոյնը ներարկելով անոր։

Ա՛լ անկէց ետքը, Սոֆի այդ աղւոր կիրքերուն և աճարկու քմահաճոյքներուն գերին եղաւ։ Իրենց յարաբերութիւններուն մէջ սանձ չդրին, այդ ապօրէն և մեղաւոր կենակցութեան համար քօղարկում և զգուշութիւն աւելորդ չարժեզներ թուեցան իրենց։ Աղջիկը, իւրացուած, տիրապետուած, թմրած, ամիրային թոռան խենդութեան ոլորտին մէջ դարձաւ՝ խելակորոյս թիթեռնիկի մը յուսահատ թեւածումներով։ Թեւ թեւի, անոնք պտոյտներու ելան, Պոլսոյ էն ազնուապետական զբօսավայրերուն մէջ երեւցան։ Աղջկան զմայլելի ու չքնաղ շարժուձեւերը, անստգիւտ դիմագծութիւնը, գեղադիտակ ու արփենի հասակը ամէնուն ուշադրութիւնը, սքանչացումը գրաւեցին՝ Արշակի բարեկամները, որոնք սովորական պոռոտախօսութիւններ նկատած էին անոր շողիքոտ նկարագրութիւնները ծանուցուած հուրիի մասին, ափիբերան եղան, երբ առաջին անգամ տեսան այդ հոյակապ աղջիկը անոր թեւը, գլուխ գլխի։

— Վրանիս իլիմ'ն քամեց, կըսէր անոնցմէ մէկը անկեղծօրէն խոստովանելով իրենց ջախջախումը։

— Մօ ո՛ւրկէ գտեր է, ո՛ւրկէ, կը հարցնէին միւսերն այդ կենցաղասէր երիտասարդները որոնց համար ատանկ էակի մը նուաճումը Վաթերլօ մը շահելու չափ կարեւորութիւն ունէր։

— Պռավօ՛, կեցցէ՛ս, Արշակ, կը բացագանչէին ասդիէն անդիէն, երիտասարդին յաղթանակը պանծացնելով։

Արշակ, որ կը զգար շուրջը յարուցուած իրարանցումը, անտարբեր կը մնար, դիտմամբ հեռու կենալով իր մտերիմներէն, զանոնք բոլորովին կատղեցնելու համար։

Կեանքը, որուն վարագոյրը մէկէնիմէկ այդպէս բացուեր էր իր առջեւ, նորօրինակ էր ու ցնորեցուցիչ՝ Կիւլիւկ հանըմին աղջկանը համար։

Ամօթխածութեան, համեստութեան, բարութեան շնորհը, որով իր կոյս աղջիկի ճակատը լուսապսակուած էր, քիչ քիչ անհետացաւ՝ երբ ամիրային թոռան ապականարար մատուըները դպան անոր։ Իր առջեւ իր հէք մօրը նշանակալից ու աղեկէզ հառաչները, անոր յանդիմանանքով ու աղաչանքով լեցուած նայուածքները ոչ ազդեցին իր վրայ, ոչ իր գութը շարժեցին։ Ու երբ օր մը, հազուադէպ առիթէ մը օգտուելով, Կիւլիւկ հանըմ, աղջկանը հետ առանձին մնացած, սա հարցումը ուղղեց անոր՝ անբացատրելի շեշտով մը.

— Սոֆի, ի՞նչ է աս եղածը, հալը ի՞նչ կ'ըսէ... աղջիկը, ամբարտաւան ու զայրացկոտ ծառացումով մը, մօրը նայեցաւ քամահրոտ ու արհամարհական, ու հազիւ թէ բառ մը նետեց.

— Ցնդա՛ծ։

(Շարունակելի)

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ

Օսմ. Քոմիթէի կեդրոնին քարտուղար Նեսիմ Սարիմ պէյ, և անդամ Նաճի էֆ., Ճէվտէթ էֆ., Իպրահիմ էֆ., Ֆազըլ պէյ և Հասան պէյ, որոնք օսմ. զբօսաշրջիկներուն հետ Պոլիս եկած էին, անցեալ օր այցելութիւն տուին Համիտի որդի Սելիմ էֆ.ի, որ պատուասիրեց զանոնք։

ՌՈՒՄԵԼԻՈՅ ՀԻՒՐԵՐԸ

Ռումելիյի օսմ. զբօսաշրջիկները, որոնք սահմանադրութեան տարեդարձին առթիւ մայրաքաղաքս՝ եկած և տասը օրէ ի վեր հոս մնացած էին, առջի իրիկուն մեկնեցան։ Այս առթիւ Սիրքէճիի կայարանը շքեղօրէն յարդարուած էր։ Ծանօթ անձնաւորութիւններ և ժողովրդեան խուռն բազմութիւն մը կը գտնուէին կայարանը։ Ճառեր արտասանուեցան քաղաքապետին, երեսփոխան Ահմէտ Նէսիմի պէյի, Բեքայի կառավարիչին և ուրիշ անձերու կողմէ։

ՀՐԴԵՀՆԵՐԸ ԵՒ ՀԱՌԱՋԱՑՆԸ

Ինչպէս յայտնի է, մինչեւ հիմա, մայրաքաղաքիս ջրհանկիրները հրդեհի մը ծագումը կ'իմանային Պէյլէրպէյիի բարձունքէն արձակուած թնդանօթներու և Ճեօպրիներու միջոցաւ։ Արդ, ջնջուած ըլլալով այդ սովորութիւնը, ընդհ. ապահովութեան տեսչութիւնը ոստիկանական բոլոր կայաններուն զեկոյց հրդեհի ծագումը հեռաձայնով իմաց տալ ջրհանկիրներուն։

ՆԱՒԱՅԻՆ ՀԱՑԿԵՐՈՅԹ

Օսմ. նաւատորմին վերին հրամանատար Սըր Ուիլիէմս փաշա, առջի օր, Մէսուտիէ զրահաւորին մէջ հացկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ անգլիական դեսպանին։ Ներկայ էին ծովային նախարար Սալիհ փաշա, նաւային հրամանատարները և անգլ. դեսպանին բարձրաստիճան պաշտօնատարները։ Այս առթիւ Մէսուտիէ ելեկտրականութեամբ լուսաւորուած էր։

ԱՀՄԷՏ ՐԻԶԱ ՊԷՅԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ահմէտ Րիզա պէյ օգոստոսին Գոնիա երթալով, հօրը դերեզմանին այցելութիւն պիտի տայ, յետոյ Էնկիւրիւ և ուրիշ քաղաքներ պիտի այցելէ։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

Պատերազմական և ծովային նախարարները, առջի օր, օսմ. մարտանաւերը պտտելով, մէկիկ մէկիկ աչքէ անցուցին զանոնք։

*** Գերմանիա յանձնարարուած երկու թորփիլահալածներու փորձերը յաջողութեամբ պսակուած են։

*** Մայրաքաղաքս նոր հասած Մուավէնէթը Միլլիէ թորփիլահալածը այցելեցին ծովային նախարարը և Սըր Ուիլիէմս փաշա։ Այդ թորփիլահալածը 566 թոնօ տարողութիւն, 34-50 մղոն արագութիւն ունի և չորս թնդանօթներով զինուած է։ Գերմանիոյ մէջ կատարուած փորձերը յաջող անցած են։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ

Լոնտոնէն կը հեռագրեն թէ, առջի իրիկուն Լոնտոնի օսմ. դեսպանատան մէջ մեծ հացկերոյթ մը տրուած է ի պատիւ ելմտական նախարար Ճավիտ պէյի։ Ներկայ էին սըր Էտուըրտ Կրէյ, որ Ճավիտ պէյի աջ կողմը նստած էր, սըր Էրնէսթ Քէսըլ, որ ելմտական նախարարութեան դիւանապետ Նեսիմ Ռուսօ էֆ.ի ձախակողմը կը գտնուէր։ Ճաշէն յետոյ, Ճավիտ պէյ երկար տեսակցութիւն մը ունեցած է սըր Էտուըրտ Կրէյի հետ։ Ճավիտ պէյ երեքշաբթի օր պիտի ընդունուի Ճորճ թագաւորին կողմէ։

*** Ելմտական նախարար Ճավիտ պէյ մէկ քանի օրէն Բարիզ պիտի երթայ Լոնտոնէն և օգոստոս 15ին (Ն. Տ.) պիտի դառնայ Պոլիս։

ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳԸ

Գահաժառանգ Եուսուֆ Իզզէտտին իշխան Երեսփ. Ժողովի նախագահ Ահմէտ Րիզա պէյի հետ յառաջիկայ երկուշաբթի մինչեւ Եալովա զբօսական պտոյտ մը պիտի կատարէ։

ԲԱԹԱՆԴԻ ՏՈՒՐՔԸ

Ըսնաֆ Թէզքէրէսիին անդ հաստատուած բաթանդի տուրքի մասին վաճառականները դիմում ըրած են ելմտական նախարարութեան, բողոքելով որ այդ տուրքին բաշխումը անհաւասար կերպով կը կատարուի։

ՕՍՄ. ՔՈՄԻԹԷՆ ԵՒ ԻՇԽԱՆ ՍԱԲԱՀԷՏՏԻՆ

Անցեալ շաբթու ծանուցած էինք թէ օսմ. քոմիթէի և Սապահէտտին իշխանին միջեւ համաձայնութիւն մը առաջ բերելու ջանք կը տարուի։ Այդ լուրը հերքուեցաւ այն ատեն։ Անատոլու Թանինսու կը հաստատէ թէ օսմ. քոմիթէն Բարիզ ղրկած է իր անդամներէն Եուսուֆ Սամի պէյը, որպէս զի բանակցութիւններ կատարէ Սապահէտտին իշխանին հետ։ Եուսուֆ Սամի պէյ շաբաթէ մը ի վեր Բարիզ կը գտնուի։

ԵՊԱՐՔՈՍԻՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ժեօն-Թիւրք կ'իմանայ թէ եպարքոսը պառոն Էրէնթալի հետ տեսակցութենէն յետոյ, Բարիզ պիտի երթայ, տեսակցութիւն մը ունենալու համար Պ. Բիշօնի հետ։ Այդ տեսակցութեան ներկայ պիտի գտնուին Պոլսոյ ֆրանսական դեսպան Պ. Պոմբառ և Լոնտոնի ֆրանսական դեսպան Պ. Քամպօն։ Հետեւաբար Պ. Քամպօն Պոլիս չպիտի գայ ժամանաւոր պաշտօնով։

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ժամացոյցի ընտրութիւն ընելէ առաջ, կարդալ Դ. Էյը Նէօշաթէլի (Զուիցերիա) աստղաբաշխական դիտարանին պետական մրցման պաշտօնական արդիւնքը։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆ.— Գալաթայի մէջ Աթանաս անուն նպարավաճառ մը, սահմանադրութեան տարեդարձին գիշերը, թուղթէ լապտերներով զարդարած էր իր խանութը։ Այդ լապտերներէն մէկ քանին Գերմանիոյ Վիլհէլմ կայսեր պատկերը կը կրէին։ Ոստիկանութիւնը նկատած ըլլալով այդ պարագան, բոլոր լապտերները հաւաքել տուաւ։ Ցաջորդ օրը, Աթանաս պաշտօնեանց կանչուելով, ոստիկանութեան կողմէ չարաչար գանակոծուեցաւ։ Խեղճ մարդուն թեւը կոտրած ըլլալով, ոստիկանութեան դէմ բողոքած է։

ՕԹՈՊԻՒՍԻ ԱՐԿԱԾ.— Հազիւ թէ օթոպիւսները սկսան երթեւեկել, արկածները սկսան յաճախադէպ դառնալ։ Առջի առտու, Պաղչէ-Գաբու, օթոպիւս մը ուժգնօրէն զարնուեցաւ հոնէ անցնող թրամուէյի մը, որուն մէկ մասը ջախջախուեցաւ, իսկ կառավարը կողոսկրներէն վիրաւորուելով հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։ Թրամուէյին մէջ գտնուողները տեսնելով վտանգը, վար ցատկած էին թրամուէյէն։

ՍՊԱՌՆԱԿԱՆ ԳԻՐ.— Սէլանիկ հրատարակուող Նեա Ալիթիա լրագրին արտօնատէրը երկու անգամ սպառնական գիր ստացած է, որով 15 ոսկի կը պահանջուէր։ Բայց ան կարեւորութիւն չէ ընծայած։ Անցեալ իրիկուն, անծանօթ մը յիշեալին տունէն ներս կը մտնէ, սակայն ծառան իմանալով կը պօռայ, եւ մարդը խոյս կուտայ։ Կը կարծուի թէ սպառնական գիրը ուղղող անձն էր ան։ Սելանիկի մէջ ուրիշ Ցոյներ ալ սպառնական գիրեր կը ստանան։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՍԻՐՈՒՆ ՊԱՏՃԱՌ

Զարմանալի, անհաւատալի ու նոյնն չափազանցուած ու խեղաթիւրուած է, պիտի գոչէք հիմա, հետեւեալ տողերը կարդալով։ Բայց, կ'աղաչեմ, ձեր այդ վճիռը տալէ առաջ, կարդացէ՛ք երէկուան Ազատամարտի մէջ «Կեանքը երկրին մէջ» բաժնին տակ հրատարակուած նամակը, Մարզուանէն գրուած և Սամի ստորագրութիւնը կրող, և պիտի տեսնէք որ ոչինչ չափազանցած եմ, կամ հնարած։

Այդ նամակին մէջ Սամի բաւական երկարօրէն կը քննադատէ, կը դատափետէ Մարզուանի Անաթոլիա Քոլէճին ուսուցիչները և վարժարանը պարզապէս «քաոս» մը կը նկատէ, «փոքր Եըլտըզ մը» ուր տղաքը կը խաթարուին, կը փճանան, ևն.։

Եւ գիտէ՞ք նամակագրին այդ բարկաճայթ չանթերուն պատճառը, իր գլխաւոր քննադատութիւնը։

Նախ որ սկամբիլ, բալլոլ, տամա խաղալով աշակերտներուն հաշտ աչքով չեն նայիր եղեր ուսուցիչները և երկրորդ՝ նոյնպէս անպատշաճ կը նկատեն եղեր աշակերտներու և աշակերտուհիներու միջեւ սիրային թղթակցութիւնը։

Կը տեսնէ՞ք այդ չերիաթճի, համիտական, խաւարամիտ դաստիարակները որ կը փորձեն արգելք ըլլալ իրենց դպրոցի տղոց սկամբիլ, բալլոլ, տամա խաղալու և սիրային թղթակցութիւններ ընելու։

Եւ Պ. Սամի, յուզուած այդ իրողութենէն, կը փորձէ գետնէ գետին զարնել Անաթոլիա Քոլէճը, ու Ազատամարտ չվարանիր իր թղթակցին տեսութիւնները որ դեգրել, զանոնք իր առաջին երեսին մէջ հիւրընկալելով։

Շատ զուարճալի բան պիտի ըլլար եթէ Մարզուանի Քոլէճի անօրէնութիւնը յանձնէր այդ նամակագրին։ Հաւանօրէն սա տեսակ ծրագրով մը պիտի բարեկարգուէր ան.

Առաջին տարի տարրական Նախակրթարան,— ուսումն բիքէի, տարրական սկզբունք բոնչինայի, վարժութիւն սիկարէթ չինելու։

Երկրորդ տարի, Նախակրթարան,— Լրացուցիչ դաս բոնչինայի, ընդհանուր ծանօթութիւններ սկամբիլի, օթուզպիրի, փրէֆայի և այլ պիտանի թղթախաղուց, գործածութիւն սիկարէթի, խալաս և սէրթ թիւթիւնի ծանօթութիւն, տարրական դասընթացք սիրային նամակագրութեան։

Երրորդ տարի, ուսումնարանի առաջին կարգ.— Տարրական ծանօթութիւն պաքարայի և պոքէրի, բալլոլ, սոմպրօ և տամա, Նառկիլէի նախնական ընթացք, նախնական դասընթացք սիրային նամակագրութեան։

Չորրորդ տարի, ուսումնարանի երկրորդ կարգ.— Լրացուցիչ դասընթացք պաքարայի և պոքէրի, ուիսդ և պրից, վարժութիւն նառկիլէի, ծանօթութիւններ չուպուխի մասին, վարժութիւն սիրային նամակագրութեան, բազմութեան մէջ աղջիկներու հետ նշանացի խօսակցութեան զանազան եղանակները, ևն.։

Ու այսպէս մինչեւ բարձրագոյն կարգը։

Եւ այն ատեն պիտի ունենանք շրջանաւարտ գիտակից երիտասարդներ որոնք պատիւ պիտի բերեն ազգին ու քոլէճ մը որ տիպար հաստատութիւն մը պիտի ըլլայ... այնպէ՞ս չէ, Պ. Սամի։

Վաղուան սերունդը պէտք է պատրաստել, ինքնագիտակից, զարգացեալ, լայնախոհ ու ազատամիտ սերունդը,... հա՛ ձեզ նայիմ, Սամիներ, աշխատեցէ՛ք ատոր։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԱՏԱՆԱՅԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

«ԺԱՄԱՆԱԿ»Ի ԿԱԹՈԼԻԿ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՂՐԿԱԾ 2500 ՏՈՒՆ ՀԱՅԵՐԸ ԿԸ ՄՆԱՆ ՄԱՅՐԵՆԻ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԾՈՑԸ

Ժամանակի 529րդ թիւի Ազգ. Լուրերու բաժնին մէջ զարմանօք կարդացինք թէ 2500 տուներ Տէօրթ Եոլի, Իօզէրլի և Օձաքլըի մէջ լատինականութիւնը ընդունելու ձեռնարկ ըրած են։ Այս լուրը մեզի շատ տարօրինակ թուեցաւ, նախ անոր համար որ Տէօրթ Եոլ իր շրջակայ գիւղաքաղաքներով 2500 տուն Հայեր չունի. Տէօրթ Եոլ 800, Իօզէրլի 200—250, իսկ Օձաքլը մօտաւորապէս 300 տուն հայ բնակչութիւն ունի։ Տէօրթ Եոլցիք այնքան ազնիւ տարրեր կազմած և այնքան մայրենի եկեղեցւոյն ջերմ կերպով փարած են որ մտքերնէն անգամ չեն անցըներ դաւանափոխ ըլլալ։ Դաւանափոխութեան այս հոսանքը Իօզէրլիէն միայն ծագում առած է, ուր 130 տունի չափ ազգայիններ ստորագրութիւն տուած են, կ'ըսուի, լատին Պատերներու, անոնց ոսկեզօծեալ խոստումներէն հրապուրուած։ Լատինք թէեւ խոստացած են իրենց համար եկեղեցի և դպրոց չինել, սակայն ստոյգ աղբիւրէ կը տեղեկանանք թէ յաջողութիւն չեն գտած։ Ս. Կաթողիկոսը մտադիր է մօտ օրէն այցելել Տէօրթ Եոլ և թէ դաւանափոխութեան հոսանքին առաջքը առնել և թէ միեւնոյն ժամանակ դպրոցի և եկեղեցւոյ չինութեան ձեռնարկել։ Փափաքելի էր մեզ համար՝ որ Ժամանակ իր տեղեկութիւնները ստոյգ աղբիւրներէ քաղէր և զգուշանար չափազանցութիւններէ որոնք օգուտ մը չունենալէ զատ իրենց վտանգաւոր հետեւանքներն ալ կրնան ունենալ։

*** Կուսակալ պէյը յուլիս 9ին առանձին փոխադարձ այցելութեան եկաւ Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին և երկար տեսութիւն ունեցաւ ընթացիկ գործերու մասին։ Կուսակալ պէյին լաւագոյն ընդունելութիւն մը եղաւ, և մօտ երկու ժամ վեհ. Կաթողիկոսին հետ տեսնուելէ յետոյ մեկնեցաւ։

*** Վեհ. Կաթողիկոսը եկեղեցիներու և դպրոցներու չինութեան համար կուսակալին հետ տեսնուած էր, կը յուսանք թէ կուսակալ պէյին տուած խոստումներուն վրայ մօտ ժամանակէն կը ձեռնարկուի դպրոցներու չինութեան։ Կ'ըսուի թէ դպրոցներու չինութիւնը պիտի ըլլայ ազգին կողմէ տրուած յատակագծին վրայ։ Կուսակալ պէյը որ իրեն հետ բերած է ատեններու չինութեան համար պէտք եղած դրամը, կը յուսացուի որ մօտ օրէն սկսուի ատեններու չինութեան։

*** Ս. Կաթողիկոսը իր հետը ունենալով Առաջն. Փոխանորդը, Քաղ. Ժողովոյ ատենադպիր Ստեփան էֆ.ն, Ժողովականներ և Կիլիկիոյ կաթողիկոսարանին քարտուղար Տ. Գիւտ Ծ. վրդ.ը, շնորհաւորեց Սահմանադրութեան տարեդարձը կուսակալ պէյին։

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ Զարասանճագի հողային խնդրին և ուրիշ մէկ քանի խնդիրներու համար յաջորդաբար այցելեց վարչապետին, ներքին գործոց և պատերազմական նախարարներուն։ Իսկ կէս օրէ առաջ այցելութիւն տուաւ Բ. գահաժառանգ Մէճիտ էֆ.ի։

Ս. ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ

Թիֆլիզէն Պատրիարքարան հեռագրած են թէ՝ վեհ. կաթողիկոսը ուրբաթ օր (16/29 յուլիս) մեկներ է Էջմիածին։

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Դիարպէքիրի փոխ-վանահայր Մեսրոպ Ծ. վրդ. Նարոյեան Թոքաթի առաջնորդ ընտրուեր է։

*** Մալաթիացիք դիմում ըրած են Պատրիարքարան և խնդրած են որ Արտաւազդ վրդ. Գալէնտէրեանը իբրեւ առաջն. տեղապահ հոն ղրկուի։

*** Բղիի առաջնորդ Պսակ վրդ. իր հրաժարականը ղրկած է Պատրիարքարան։ Միւս կողմէ սակայն Բղիի գաւառ. վարչութիւնը հեռագրով դիմում ըրած է Ս. Պատրիարք հօր, և խնդրած է որ մերժուի Պսակ վրդ.ի հրաժարականը։

ՎԿԱՅԱԿԱՆԻ ԽՆԴԻՐ

Դատակ. Նախարարութեան միջոցաւ՝ կրթ. Նախարարութիւնը թէզքէրէ մը ղրկած է Պատրիարքարան և կը խնդրէ որ ասկէ վերջ Պատրիարքարանի կողմէ տրուած վկայականներուն մէկ կողմը Թուրքերէն ալ գրուի, քանի որ երկրին պաշտօնական լեզուն ան է։ Հակառակ պարագային, կ'աւելցնէ «Թէզքէրէն», այդ վկայականները չպիտի վաւերացուին կրթական նախարարութենէն։ Դարձեալ պիտակի պարագայ մըն էր որ կրթ. նախարարութեան այդ «թէզքէրէին» մէջ «Ճէմաաթ»ի փոխուած էինք...։

«ՈՐԲԱԽՆԱՄ»Ը

Կիլիկիոյ որբախնամի երեքշաբթի օրուան նիստին պիտի նախագահէ Ս. Պատրիարքը, Ցանձնաժողովին յատուկ հրաւէրով։

ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Հանգուցեալ Կորիւն վրդ. Եասաեանի մահուընէն յետոյ Պատրիարքարանը տէր կանգնած էր անոր ամբողջ Գրքերու Ցօնսէկներու որոնք մինչեւ այսօր կը մնային Գոյէթի Լիսէին մէջ։ Ժառանգորդները Արսլանեանեան գալով ներկայացան Ս. Պատրիարքին որ խնդիրը Տնտես. Խորհուրդին յանձնեց և միեւնոյն ատեն պարտք դրաւ ժառանգորդներուն վրայ որ հանգուցեալ վարդապետին վրայ մահարձան մը կանգնեն, երբ ստանան ժառանգութիւնը։ Եւ իրաւամբ այդ տեսակ եկեղեցականի մը հողակոյտը պէտք չէ կորսուի։

ՔՆՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Քաղաքական Ժողովը ամիս առաջ իր մէջէն մասնախումբ մը ընտրած էր քննելու համար Միհրդատ Մելիքեանի դէմ եղած կարգ մը ամբաստանութիւնները, որոնցմէ մէկն էր հրկիզեալ կնոջ մը տնակի չինութեան առթիւ չի տրուած գումարին։ Այդ մասնախումբին երկու անդամները Տաղաւարեան եւ Պահրի իրենց տեղեկագիրը տուած են՝ արդարացնելով ամբաստանեալը, իսկ երրորդ անդամը՝ Բերայի Տ. Խորէն քհ. Ցարութիւնեան չէ ստորագրեր յայտարարելով որ տեղեկագիրը շատ մը թերի կողմեր ունի։ Հետեւաբար Քաղաք. Ժողովը մնաց, խորհուրդին յանձնեց խնդիրը նոր քննութիւն մը կատարելու համար։

ԽՆԴՐԱՆՔՆԵՐ

Զարասանճագէն տեղւոյն ազգ. վարժարաններու ուսուցիչներուն վկայականները խնդրած են Պատրիարքարանէն։

*** Հաճընի գաւառ. վարչութիւնը խնդրեր է որ իրենց առաջնորդին փերմանը փութացուցուի։

ՊԱՇՏ. ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ
ԱԶԳ. ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ

Պատրիարքարանի Դիւանատունը Փրանսերէն գրութեանց խմբագրութեան համար պէտք ունի քարտուղարի մը, որ պիտի ընտրուի մրցման քննութեամբ, կատարուելով այս քննութիւնը Քաղաքական Ժողովին կողմէ կարգուած Ցանձնախմբի մ'առջեւ։ Հետեւաբար Ցանձնախումբը կը հրաւիրէ այս պաշտօնն ստանձնելու փափաքողներն, որ մինչեւ յառաջիկայ շաբաթ օր, 24 Ցուլիս, իրենց խնդրագիրը ներկայացնեն Ամենապատիւ Ս. Պատրիարք հօր և իրենք ևս նոյն օրը առաւօտեան ժամ 2ին անձամբ ներկայ գտնուին Ղալաթիոյ Խորհրդարանն անցնելու համար մրցման քննութիւնն, ի ներկայութեան Ցանձնախմբին։ (կնիք)

ՊԱՇՏ. ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ
ՏՆՏԵՍ. ԽՈՐՀՐԴՈՅ

Ենիգաբուի Ս. Թադէոս և Ս. Բարթողիմէոս Եկեղեցւոյ մատակարարութեան հաշուեցոյցն՝ սկսեալ 1903 Ցունվարէ մինչեւ 1908 Սեպտեմբերի վերջ, ըստ օրինի Տնտեսական Խորհրդոյ մատուցուած և անոր յար և նման օրինակը յիշեալ եկեղեցւոյ բակը կախուած է ի տես թաղեցի ժողովրդեան, քսան և մէկ օրուան պայմանաժամաւ։

Կը հրաւիրուին պատուարժան թաղեցիներն որ այդ հաշուեցոյցին վրայ եթէ ունին դիտողութիւն գրաւոր կերպով ներկայացնեն Տնտեսական Խորհրդոյ՝ որոշեալ պայմանաժամին մէջ, յորմէ յետոյ անլսելի պիտի մնայ որ և է դիտողութիւն.

*** Պալաթի Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցւոյ մատակարարութեան հաշուեցոյցն՝ սկսեալ 1907 յունվար 1է մինչեւ 1909 դեկտեմբերի վերջ, ըստ օրինի Տնտեսական Խորհրդոյ մատուցուած և անոր յար և նման օրինակը յիշեալ եկեղեցւոյ բակը կախուած է ի տես թաղեցի ժողովրդեան, քսան և մէկ օրուան պայմանաժամաւ։

Կը հրաւիրուին պատուարժան թաղեցիներն որ այդ հաշուեցոյցին վրայ՝ եթէ ունին դիտողութիւն, գրաւոր կերպով ներկայացնեն Տնտեսական Խորհրդոյ՝ որոշեալ պայմանաժամուն մէջ, յորմէ յետոյ անլսելի պիտի մնայ որ և է դիտողութիւն։ (կնիք)

Կիլիկիոյ կաթ. փոխանորդ Տ. Ղեւոնդ Ծ. վարդ. Թուր-Սարգիսեանի Պոլսաբնակ ազգականներն ու հայրենակիցները իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն հայ Մամուլին, որ համակրանքի գեղեցիկ տողեր նուիրեց հանգուցեալին մահուան առթիւ, նոյնպէս եկեղեցական Հայրերու և այն բազմաթիւ ազգայիններու որոնք հաճեցան պատուել օծման և յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը։

ԸՆՏԻՐ ԴԱՍԱԳԻՐՔԵՐ

Առաջիկայ դպրոցական շրջանին համար ամէն տեսակ ընտիր դասագիրքերու մթերք մը տրամադրելի է ազգ. վարժարաններու համար։ Դիմել Դաւիթեան Գործակալութեան, Սեթեան խան, Մօլլա Թաշի։

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ՊԱՐՏԻԶԱԿ

Վարժարանիս յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտ. 13ին (Ը. Ե.)։ Գիշերօթիկները կը վճարեն տարեկան 16 օսմ. ոսկի, 8 ոսկի մուտքի ատեն և 8 ոսկի յունուարի մէջ. իւրաքանչիւր աշակերտ վարժարանին գանձապետին կը յանձնէ 1 օսմ. ոսկի՝ գիրքի և ուրիշ դպրոցական պիտոյքներու համար, աւելցածը իրեն կը վերադարձուի տարւոյն վերջը։ Ծնունդի և Զատկի արձակուրդները վարժարանիս մէջ անցընող աշակերտը իւրաքանչիւր արձակուրդի համար կը վճարէ 60 դհկ.։ Ծրար կամ դրամ ղրկել Պօղոսեան Կարապետ աղայի հասցէին, Նիկոմիդիա։

Վարժարանիս յարակից Ցածր կրթարանը կը վերաբացուի սեպտ. 13ին (Ը. Ե)։ տարեկան վճարումն է 12 օսմ. ոսկի. Ծնունդի կամ Զատկի արձակուրդին համար 40 դհկ.։

Աւելի տեղեկութիւններու համար դիմել Գրիգոր էֆ. Շահպազեանի կամ Մր. Ռ. Ռ. Բիթի, Պալըքլը-Հասըր, Կ. Պոլիս, կամ Տնօրէնութեան՝ Պարտիզակ։

10—6

ՀԱՅԿԱԿԱՆ
ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՄԵԾ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ
Կալաթա, Եիւքսէք-Գալտըրըմ, թիւ 45

Սոյն աշխատանոցին տէրը երկար տարիներ Եւրոպայի զանազան արուեստանոցներու մէջ աշխատելէ յետոյ ատեն մը ի վեր հաստատուած է Կալաթա, Եիւքսէք-Գալտըրըմ։ Իր աշխատանոցին մէջ կը փորագրուին ամէն տեսակ գործեր Նուրբ և ճաշակաւոր, ինչպէս նաեւ քիմիական մեթոտներով զինկօկրաֆիէ կաղապարներու խնամեալ արտադրութիւն։ Քաուչուք կնիքներու փորձ վարպետներ անմրցելի կը դարձնեն քաուչուք կնիքներու գործերը։ Մէկ լեզուով կնիք մը կլոր կամ ուրիշ ձեւ 6 ղրշ., երկլեզուեայ կնիք մը 8 ղր., երեք լեզու քաուչուք կնիք մը 10 ղրշ.։ Տպագրութեան արագատիպ մեքենայով մը օժտուած է արուեստանոցը, ուր կը տպագրուին ամէն տեսակ գործեր. ուժ տրուած է աւելի առեւտրական տպագրութեանց. 60 ղրշ.էն վեր տպագրութեան գործ ապսպրողներուն քաուչուք երկլեզուեայ կնիք մը կը նուիրուի։ Գաւառներէն յանձնարարութեանց կը սպասուի։

ՀԱՅԿ. ԱՐՈՒԵՍՏԱՆՈՑԻ ՏՆՕՐԷՆ-ՎԱՐԻՉ
ԳԷՈՐԳ Ն. ԽԻԹԽԻՃԵԱՆ
Փորագրիչ-տպագրիչ

50—17

ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ ՊԱՇՏՕՆԵԱՅ

Մանիֆաթուրայի և սեղանաւորական գործերով զբաղող համբաւաւոր Տան մը մէջ երկար տարիներ պաշտօնավարած փորձառու համարակալ մը որ բացի հայերէնէ գիտէ նաեւ տաճկերէն և ֆրանսերէն լեզուներն և հմուտ է կալուածական գործողութեանց ևն. շաբթուան մէջ մի քանի օր տրամադրելի միջոց ունենալով, կը փափաքի այցելու պաշտօն ստանձնել չափաւոր պայմաններով։ Խիստ պատուաւոր յանձնարարութիւն և երաշխաւորութիւն։ Դիմել խմբագրատուն։ 1—12

ՏՕՔԹ. ԱՐԱՄ ՈՒՆՃԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈԿՈՐԴԻ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ ելեքտրականութեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած տաֆ օղի, տիաֆանօսքօփիի, պռօնքօսքօփիի, էզօֆակօսքօփիի ու ամենէն նորագոյն մեթոտներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ խլութիւնը, գլխու պտոյտը ու հնչած ականջը, ականջ խժալը ու ականջի, քիթի, բերնի, կոկորդի ու խռչակի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։

Նամանաւանդ երեսի ու քիթի վրայ եղած տձեւութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց գործողութեան, կատարելապէս կը չքէ նորահնար գործիքով մը, որուն շնորհիւ բազում այդ կարգի հիւանդներու Եւրոպիոյ մէջ բժշկուած ըլլալը կ'ապացուցանէ։

Վիզի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և տղոց կոկորդի նիկեները (պատէմիք) կը հանէ, առանց արիւնահոսութեան իր մասնաւոր գործիքովը։

Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէս օր, Գահէտէ դարու, Համիտիյէ սպիլէ դէմ, Աբիկ Իւթիւճեան դեղարանը. իսկ կէս օրէ վերջ, իր տունը, Բերա, Շիրաք Ճամբայ, Թագսիմ, ֆրանս. հիւանդանոցին դէմ, թիւ 41։

Հինգշաբթի օրերը կէս օրէ վերջ իր տունը դիմող ամէն հիւանդները, իսկ վկայեալ աղքատները ամէն օր ձրիաբար դարմանելու պատրաստ է։ 55—52

ՊԱՇՏՕՆԵԱՅ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Վաճառատան մը համար կ'ուզուի պաշտօնեայ մը որ գիտնայ հայերէն, անգլիերէն ու ֆրանսերէն լեզուներով թղթակցութիւններ և թարգմանութիւններ կատարել։ Ներկայացողները պէտք է վարժ և փորձառու ըլլան։ Գոհացուցիչ վարձատրութիւն պիտի ըլլայ։ Դիմել Արեւելքի տնօրէնութեան։ 5—3

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՕՍՄ. ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ ԲԱՍՏԸՐՄԱՃԵԱՆ ԷՖ.Ի ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՕՍՄ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԴԻՄՈՒՄԸ

Բեդերսպուրկի հեռագրական գործակալութիւնը, երէկ, հետեւեալ հեռագիրը կը հաղորդէր Պաթումէն. «Օսմ. երեսփոխան Բաստրմաճեան էֆ., որ հոս կը գտնուէր, ձերբակալուեցաւ, իբր մասնակից 1905ին Թիֆլիզի մէջ գործուած քաղաքական ոճիրներու։»

*** Երէկ, արտաքին գործոց նախարար Րիֆաթ փաշա հեռագրով տեղեկութիւն ուզեց Բեդերսպուրկի օսմ. դեսպանէն, Պաթումի մէջ ձերբակալուած Երզրումի երեսփոխան Բաստրմաճեան էֆ.ի ձերբակալութեան մասին, յայտնելով որ գուցէ սխալի մը արդիւնք ըլլայ։ Րիֆաթ փաշա յանձնարարեց ամէն պարագայի տակ պէտք եղած դիմումը ընել ռուս կառավարութեան մօտ, որպէս զի օսմ. երեսփոխանը կամ ազատ արձակուի և կամ ռուսական հիւպատոսարանը յանձնուի։

*** Երէկ, ռուսական դեսպան Պ. Չարիքօֆ Բ. Դուռ գացած ըլլալով, Րիֆաթ փաշա դեսպանին խօսեցաւ այդ ձերբակալութեան մասին։ Դեսպանը խոստացաւ հարկ եղածը հեռագրել Բեդերսպուրկ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Հելլէնական դեսպան Պ. Կրիփարիս Բ. Դուռ երթալով, Աթէնքի դեսպան Նապի պէյի կողմէ Թանինի խմբագրին եղած յայտարարութիւններուն համար բողոքեց և պաշտօնական հերքում պահանջեց։

ԱՔՍՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԴԱՐՁԸ

Երէկ իրենց աքսորավայրերէն Պոլիս վերադարձան Համիտի Բ. թիկնապահ Շաքիր փաշա և պալատական Ֆասիք պէյ, ինչպէս նաեւ թղթատարական Նախկին Նախարար Հաքիմ էֆ.։

ՄԻՏՀԱՏ ՓԱՇԱՅԻ ԱՐՁԱՆԸ

Ներքին գործոց նախարարութեան կողմէ հեռագիր մը ուղղուելով Պաղտատի քաղաքապետութեան, յայտնուեցաւ թէ արձան կանգնելը իսլամական կրօնի դէմ է. հետեւաբար կարելի չէ Միտհատ փաշայի արձանը կանգնել։

ՌՈՒՄԷՆ ԶԲՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐԸ

Ռումանիոյ բոլոր քաղաքներու ուսուցիչները և ուսուցչուհիները Պէօսթէնճէի մէջ գումարուած Համաժողովին մասնակցելէ յետոյ, երէկ, Պոլիս հասան. Ռումէն հիւրերը առաջնորդուեցան Բ. Դուռ, ուր իրենցմէ պատուիրակութիւն մը ներկայացաւ Հագգը փաշայի։ Ցետոյ այցելեցին կրթական նախարարին։

ԱՐԿԱԾ

Երէկ Թօփհանէի մարզարանին մէջ թնդանօթաձիգներու գունդերը մարզանքներ կը կատարէին, երբ թնդանօթաձիգ զինուոր մը արկածով թնդանօթի կառքի մը տակ մնալով անմիջապէս մեռաւ։

ԿԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐԵՆՔ ԹԷ

Գործակալութեան միջոցաւ պաշտօնի գրուած ուսուցիչներ և վարժուհիներ պարտաւոր են իրենց մէկ ամսականին համաչափ գումար մը վճարել մեզի, և Դպրոցական Վարչութիւնները որ մեզմէ պաշտօնեայ կ'առնեն, պարտին այդ վճարումը ապահովել, որպէս զի մենք դրամական խնդիր չունենանք ուսուցիչներուն հետ։

Ս. ԴԱՒԻԹԵԱՆ

ԴՊՐՈՑԻ ՎԱՐԻՁՆԵՐԸ

Ուսուցիչ և Վարժուհի ընտրելու համար կրնան և պէտք է դիմեն ԴԱՒԻԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ (Սեթեան խան, Մօլլա Թաշ, Կ. Պոլիս) Մեր մօտ տրամադրելի են ձեռնհաս պաշտօնեաներ՝ ամէն աստիճանով ու կարողութեամբ։

Ս. ԴԱՒԻԹԵԱՆ

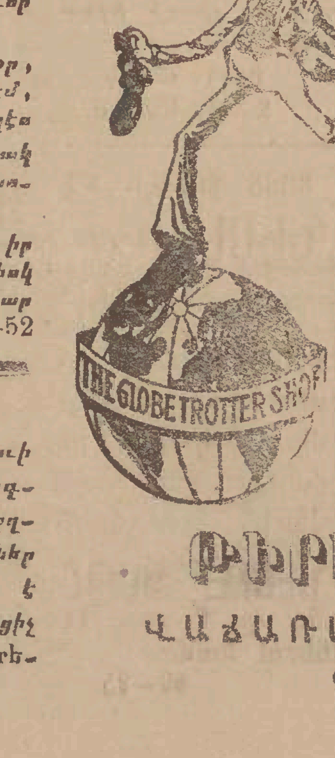

ԼԱՒԱԳՈՅՆ
ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ,
ԱՐԱՆՑ,
ԿԱՆԱՆՑ
ԵՒ
ՏՂՈՑ ՀԱՄԱՐ
Կը
Գտնուին
ԹԻԲՈՆԿ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ՂԱԼԱԹԻ

ԶԵՆԻԹ

Տիեզերապէս ճանչցուած իր լաւագոյն ժամացոյցը եւ պաշտօնապէս ընդունուած հետեւեալ վարչութիւններէն.

Անատոլուի օսմանեան երկաթուղիներու ընկերութիւն
Շիրքէթը Խայրիյէ
Օսմանեան ոստիկան զօրաց վարչութիւն
Իտալիոյ պետական երկաթուղիները
Ռուսական երկաթուղիները
Յունական երկաթուղիները

ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ ՓԱՐԻԶԻ 1900Ի ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԷՆ

ԱՐՏԱՔՈՅ ՄՐՑՄԱՆ, ԱՆԴԱՄ ԺԻՒՐԻԻ, ՄԻԼԱՆԻ 1906Ի ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

Նէօշաթէլի (Զուիցերիա) դիտարանին 1909ի պետական մրցման մէջ ճշդութեան այնպիսի աստիճանի մը հասած է, որուն և ոչ մէկ ժամացոյց հասած էր մինչեւ այն ատեն։

ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ, ՆԻՔԷԼ, ԵՒ ԱՄԷՆ ՄՆՏՈՒԹԵԱՄԲ

Կը ծախուի հետեւեալ վաճառատուններըՙ

Գ. ՍԱՐԳԻՍՕՖ ԵՒ ԸՆԿ.	Յ. ԲԱԼՈՒՔՃԵԱՆ	ԵՓՐԵՄԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
Ճէլալ պէյ խան	Բերա եւ Պաղչէ-Գաբու	Մեծ-Շուկայ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—Զենիթ ժամացոյցներու գործարանն արդէն 40 տարիէ ի վեր հանրածանօթ է Թուրքիոյ մէջ իր Սարգիսօֆ ժամացոյցներով, որոնցմէ, իրենց առաջնակարգ յատկութեանց շնորհիւ, մօտաւորապէս 1 միլիոն ծախսուած են ցարդ Թուրքիոյ ամէն կողմերը, մասնաւորաբար բանակին մէջ, առանց երբեք ամենափոքր գանգատի մը տեղի տալու։

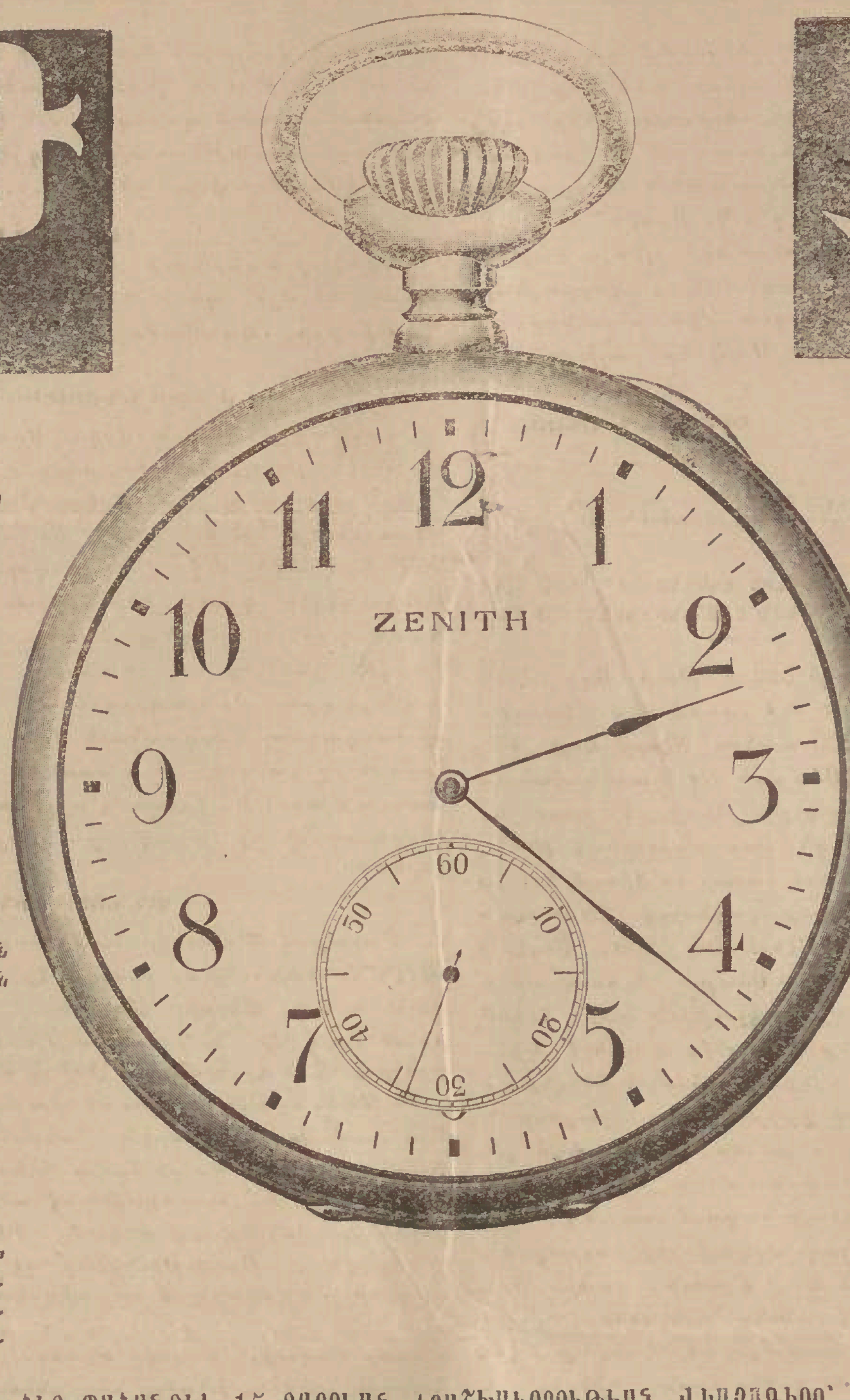

زنيت

ՔԱՂՈՒԱԾ
ՆԷՕՇԱԹԷԼԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ ՈՐՈՇՄՆԱԳՐԷՆ

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՆԷՕՇԱԹԷԼԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՆԱՀԱՆԳԻՆ

Նկատողութեան առնելով 1905 Մայիս 23ի կանոնագիրը, որ կը վերաբերի նահանգային աստղագիտական դիտարանին մէջ քրօնօմէթրըներու և քանտիլներու քննութեան, ինչպէս նաև տարեկան մրցման մէջ լաւագոյն հանդիսացող քրօնօմէթրըներու և քանտիլներու յատկացուած մրցանակներու բաշխման.

Նկատողութեան առնելով նաև նահանգային դիտարանի տնօրէնին տեղեկագիրը, որու կցուած են 1908 տարւոյ մէջ քննութեան ենթարկուած քրօնօմէթրըներու գնացքին ցուցակները և վիճակացոյցները։

Լսելով նաև ճարտարարուեստի և երկրագործութեան բաժնի տնօրէնին բացատրութիւնները,

ԿԸ ՎՃՌԷ

Կանոնագրին սահմանած մրցանակները սա կերպով բաժնել 1908ի շրջանին համար.

Ա. Գործարանատէրերու յատկացուած մրցանակներ զոյգանի եւ նաւու լաւագոյն վեց քրօնօմէթրըներու համար սէրիի մրցանակ։

Ա. ԿԱՐԳ	Թիւ դասակարգութեան
Առ Պ. Պ. Ժ. Ֆավըր-Ժագօ և Ընկ. Գործարան Զենիթ ժամացոյցներու, ի Լօքլ	22,8
Բ. Պիւհրէ, ի Լօքլ	22,5
Բ. Տիթիշայմ, Շօ տը Ֆօն	22,1
Բ. Տ. Նարտէն, ի Լօքլ	19,2
Գործարան Լոնժինի, ի Սէնթ-Իմիէ	14,2

Ի դիմաց Պետական Խորհրդոյ

Դիւանադպիրՙ ԲԸՐՐԷՆ Նախագահ ՏՈՔԹ. ԲԷԹԹԱՎԷԼ 50-6

ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԿԸ ՏՐՈՒԻ ԶԵՆԻԹ ԺԱՄԱՑՈՅՑԻ ՀԵՏ ՊԱՀԱՆՋԵԼ 15 ՏԱՐՈՒԱՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՎԿԱՅԱԳԻՐԸՙ ԸՍՏ ՕՐԻՆԻ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԱԾ ՎԱՃԱՌՈՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

BANQUE D'ATHENES
ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

(ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ)

ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
50,000,000 Տրախմի
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ
9,275,000 Տրախմի

Կեդրոնատեղիՙ Աթէնք

Մասնաճիւղեր.—*Կ. Պոլիս (Ղալաթիա և Պոլսոյ գրասենեակներով), Լոնտոն, Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Խարթում, Մանսուրա, Զագազիկ, Լիմասօլ (Կիպրոս), Սելանիկ, Քավալա, Իզմիր, Քանտիէ, Պերէզ, Սամսոն, Տրապիզոն, Քիոս, Եանինա, Պիրէօս, Բաթրաս, Վոլօ, Շիրա, Քալամաթա, Թրիփոլիցա, Լարիսա, Հանիա, Գանտիա, Րէթիմօ (Կրետէ)։*

Հեռագրական հասցէնՙ ԱԹԷՆՈՔԼԷՍ

Աթէնքի պանքան կը զբաղի դրամատանց վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով. փոխատուութիւն ապրանքներու և արժեթուղթերու վրայ, փոխանակագիրներու գեղջում, առնելիքի գանձում, վարկագրերու շրջաբերութիւն, փոխանակագիր, Թուրքիոյ ու Եւրոպայի քաղաքներուն վրայ չէքերու փոխանցում հեռագրաւ, հաշուընթաց։

Սակարանական գործառնութիւններ եւ ամծերուղղեր.—*Սակարանական հրամաններու գործադրութիւն մեր ու եւրոպական հրապարակներուն վրայ, չափաւոր պայմաններով։ Արժեթուղթերու պահպանութինՙ աննշան վարձքի մը փոխարէնՙ զեղչ և գանձում ամէն կարգի կտրոններու։*

Աւանդ.—*Աթէնքի պանքան դրամական աւանդ կ'ընդունի, տարին 3% (հարիւրին երեք) տոկոս վճարելով։*

Խնայողութեան սնտուկ. — *Աթէնքի պանքանՙ փոքր խնայողութիւնները քաջալերելու համար, խնայողութեան սնտուկի սպասարկութիւն մը կազմակերպած է, որով %ին 4 տոկոս կուտայ դրամական աւանդներու։*

Ապահովական ճիւղ.—*Աթէնքի պանքային Պոլսոյ գործակալութիւն Տէյիրմէն խանի (Պոլիս, Եէմիշ-Իսկէլէսի) մէջ, նոր սնտուկներ դրած է, որ ամէն կարգի վտանգներու դէմ, իր մթերանոցը կ'ընդունի շատ չափաւոր վարձքի մը փոխարէն, իր յաճախորդներու ապրանքներուն պահպանութիւնը, թէ՛ իբր աւանդ և թէ իբր երաշխաւորութիւն իր ըրած փոխատուութեանց։ Աթէնքի պանքային Լոնտոնի մասնաճիւղին մէջ ալ առեւտրական բաժին մը կայ, որ ամէն կարգի առեւտրական գործերով կը զբաղի խիստ չափաւոր պայմաններով։*

Ընդհ. տնօրէն
Զ. Գ. ՄԱՅԱՍ

ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄԸ ՑՈՅՑ ՏՈՒԱԾ Է

ՆԷՍԼԷԻ ԿԱԹԸ

Médaille d'Or Paris 1889
FARINE LACTÉE NESTLÉ
Aliment complet pour les Enfants

Իրենին կատարեալ սնունդ մը կը կազմէ. թիթեղներուն եւ մայրերուն միակ՝ ձեռնտու վերին ծառնողուն

ՆԷՍԼԷԻ ԿԱԹԸ

Թանկագին սնունդ մըն է տղոց եւ տկարակազմներու համար

60—25

ԻՒՆԻՕՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ		ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
Ի ՓԱՐԻԶ	1828 L'UNION DE-PARIS	Ի ՓԱՐԻԶ
1828–1829		9, ՊԼԱՍ ՎԱՆՏՕՄ, 9

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ և պահեստ	329	*Միլիոն Ֆրանք*
1906ին գանձուած ապահովագին	30	» »
Մինչեւ 1906ի վճարուած հատուցման գումար	480	» »

Ինչպէս այս թուանշաններէն կ'երեւի, Ընկերութեան դրամագլուխն ու պահեստի գումարն է 329 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ որ հսկայ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ ԻՒՆԻՕՆի ապահովագրեալներուն։

Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց։ Նպաստաւոր պայմաններՙ ամենաշահաւոր կերպով առնել ՓԵՐԱԶԱՆՑ գին մ' և է Ընկերութեան պայմանները։ Ապահովագրութեան ամէն ձեւերը ամէնէն աժան գիներով, օրինակի համար ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԴԷՊ ՄԱՀՈՒ, ԽԱՌՆ, ԴՐԱՄՕԺԻՏ, եւն. եւն.։

Ընկերութեան Դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն
Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ԳԱՑՍԷՐԼԵԱՆ
Պետ ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Պոլիս, Սուլթան-Համամ, Քաթըրճը Օղլու Խանած։

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՌՕՍԻԱ

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ԱՊԱՀՈՎԱԳ. ԸՆԿ.

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ, իր մասնաւոր շէնքին մէջ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու ցուցափեղկի ապակիներու խորտակուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխ, ամբողջապէս վճարուած	10,666,666 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	187,322,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	581,115,000 »
1908 *տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս*	83,232,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան Խան Վոյվոտա, Ղալաթիա։

Պոլսոյ գործակալութեան, Տիլսիզզադէ խան, Աչըր Էֆէնտի Ճատտէսի, Թիւ 26

Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղինՙ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ 51

Միլքմէյտ Պրէնտ Սուիս Միլք

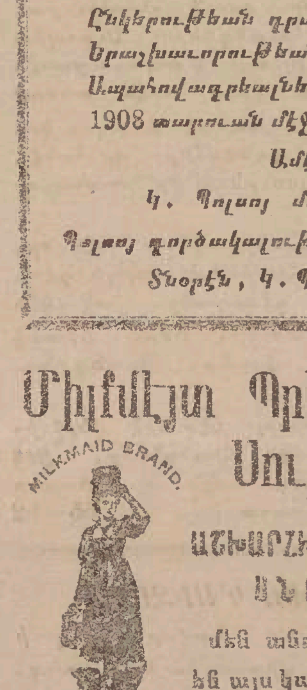

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ
ՍՆՈՒՆԴՆ Է

Մէն մանէ որ գործածած են այս կաթըՙ կ'ընդունին զայն

ՄԻԼՔՄԷՅՏ ՊՐԷՆՏ ՍՈՒԻՍ ՄԻԼՔԸ

ԼԱՒԱԳՈՅՆ Է ՏՂՈՑ ՀԱՄԱՐ
ՆԻՆՋԱՑԱՆ ՀԻՒԱՆԴՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
[illegible]

60—25

ԱՄԵՆ ԿՈՂՄ ՓՆՏՌԵՑԷ՛Ք

ՉԱՎՈՒՇ ՕՂԼՈՒԻ

ՆՈՐ ՀՐԱՊԱՐԱԿ ՀԱՆԱԾ

ՊԱՀԻԲԷ ԵՒ ՎԱԹԱՆ

Սիկառի առաջնակարգ եւ ընտիր

ԹՈՒՂԹԵՐԸ

ԲՈԼՈՐ ԾԽԱՎԱՃԱՌՆԵՐՈՒՆ ՔՈՎ

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ

ՏՀԻ ՆԷՇԸՆԸԼ ԲՐՕԹԷՔԹՕՐ

ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընկ. կեդրոնատեղին Ճէյմս Պիլտինկ Չըրչ Սթրիթ
Ընկերութեան դրամատունն է Տհի Լօնտօն էնտ Բրօվինշըլ Պանք–Լիմիթըտ,
42 Քասըլ Սթրիթ, Լիվրբուլ.

ՏՀԻ ՆՕՐԹ ԲՐԻԹԸՆ

ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընկ. կեդրոնատեղի.— Պանք Չէմպըրս, Փօնտկեյթ Տարլինկթըն
Ընկ. դրամատունը.— Տհի Լօնտօն Ճօյնթ Սթօք Պանք Լիմիթըտ—Տարլինկթըն

Վերոյիշեալ Ընկերութիւնք իրենց անհաւասար ուղղամտութեան և տրդարութեան ու պատրաստակամ սովորութեանց համաձայն կ'ապահովագրեն հրդեհի դէմ ամէն տեսակ շէնքեր և ապրանքներ, ամենանպաստաւոր պայմաններով և ամէնէն աժան գիներով։ Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց։ Ապահովագրական ընկերութեանց համաձայնաժողովէն (սինտիքա) դուրս կ'աշխատին։

Արեւելքի ընդհանուր լիազօր Տնօրէն (Manager)
ՎԻՉԷՆ Ա. ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ
Պետ (Secretary)
ԵԴՈՒԱՐԴ ՃԱՊԵԱՆ

Ղալաթիա, Իլիասի խան, Nº 7, 8

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու մէջ

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ - ՖԷՐԱՅՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽՙ	130,000,000 քուրոն
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐՙ	39,000,000 քուրոն

Կեդրոնատեղիՙ ՎԻԵՆՆԱ

Մասնաճիւղեր.— *Կ. Պոլիս (Պոլսոյ և Բերայի գրասենեակներով), Ակրամ, Ասուսիկ, Պրէլէց, Պիլալա, Պօզէն, Պրուն, Բէչթա, Չէրնովից, Ֆրիտէք-Միսթէք, Կրաց, Ինսպրուք, Գարլսպատ, Քլանկէրֆուրթ, Քրակաւ, Լէմպէրկ, Մարիէնպատ, Մէրան, Բիլզէն, Բրակ, Բրօտից, Բրզէմիսլ, Ս. Բօլթէն, Թարնով, Թէբլից, Թէշէն, Վիլաչ և Նէօյթաու։*

Վինըր Պանք-Ֆէրայն պանքայի ամէն գործառնութիւն կը կատարէ. փոխատուութիւն կ'ընէ հաշուընթացով և արժեթուղթեր աւանդ ձգուելու փոխարէն։ Առեւտրական թուղթեր կը զեղչէ։ Չէքեր և վարկագիրներ շրջաբերութեան մէջ կը դնէ ու հեռագրաւ գումարներ վճարէ Թուրքիոյ և արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ։ Թուրքիոյ և օտար երկիրներու վրայ քաշուած առեւտրական թուղթերու վճարումը կը կատարէ խիստ չափաւոր սակերով։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ։ Բաժնեթուղթերու գնում և վաճառում կ'ընէ անմիջական կերպով յանձնելի։ Կը գնէ եւ կը ծախէ թանկագին դրամներ ու ոսկեդրամներ, զարդոսկիներ եւայլն։

Վինըր Պանք-Ֆէրայն Խնայողական Սնտուկի մասնաւոր սպասարկութիւն մը *հաստատած է, %ին 3½ տոկոսով և իր յաճախորդներուն խնայողութիւնները կ'ընդունի, սկսեալ ոսկեպրա՛ քիչուն ղրուշէն։*

«Սէյֆս» դրամարկղները, որոնք Ղալաթիոյ կեդրոնատեղին մէջ կը գտնուին, խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կը տրուին և ամէն ապահովութիւն կ'ընծայեն։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

ՕՏԱՐ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ
BANQUE RUSSE
Pour le commerce étranger
Հիմնուածՙ 1871ին
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 30,000,000 ՌՈՒՊԼԻ
ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՙ ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ

ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ. — Քալաշնիքօֆի սակարան, Սենեայա հրապարակ եւ Վասիլի Օսդրօֆ։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.—Աքքէրման, Արխանկէլ, Աստրախան, Արմավիր, Պաքու, Պալաշօվօ, Եքաթէրինոսլավ, Եքաթէրինպուրկ, Ելիզավէթկրատ, Իվանով, Կէրսոն, Կիէֆ, Քօզլօֆ, Խօքանտ, Քրէմէնչուկ, Մոսկուա (Կավրիքով փողոցի մասնաճիւղով), Նիքօլայէվ, Նիժնի-Նովկորոտ, Նօվօ, Նիքօլայէվսք, Նովօռոսսիյսք, Օտեսսա, Օմսք, Բէրմ, Բետրօփաքլովսք, Սեւաստոպոլ, Ռոստով, Ռիկա, Ռիպինսք, Սամարա, Սարաթօֆ, Սիմպիրսք, Սիմֆերոպոլ, Զլաթօուսթ, Թիֆլիս, Թօմսք, Ուֆա, Ուրալսք, Վիթէպսք, Վիլնա, Վլադիմիր, Վորոնեժ և Վոլոգտա։

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Ալէքսանտրիա (Խերսոնի մէջ), Պօպրինեց, Եւբաթորիա, Քարգօփօլ, Նիքօբօլ և Սըզրան։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ.—Լոնտոն, Փարիզ, Ժընեւ և Կ. Պոլիս։

Ռուսական դրամատունը կը զբաղի դրամատան և սակարանի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով. Նախավճարներ (avance) ապրանքի վրայ և քոմիսիոնով վաճառում ապրանքի։ Խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կուտայ ամենավստահելի «Սէյֆ» դրամարկղներ։ Խնայողական Սնտուկ նպաստաւոր տոկոսով։

ՊԸՂԼԷՔԻ ՊԱՐՏԷԶԸ

Ծովեզերքը հաստատուած այս պարտէզը հիանալի տեսարան մը ունի։ Ըմպելիները առաջնակարգ են և գիները չափաւոր։ Մայիս 30/12 յունիսէն սկսեալ, ամբողջ ամառն եղանակին նուագ ամէն ուրբաթ ու կիրակի օրերը, ժամը 8էն (Ր. Թ)։ Մուտքը ազատ է։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՈՆԻՔ

BANQUE DE SALONIQUE
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆr.
ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
8,000,000 Ֆr.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
3,700,000 Ֆr.
ԿԵԴՐՈՆՆ Է ՍԷԼԱՆԻԿ
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Քավալա, Կ. Պոլիս (Ղալաթիա և Ստամպ.), Մանասդըր, Սկիւպ եւ Իզմիր։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՈՆԻՔ [illegible] կը կատարէ Կ. Պոլսոյ, Եւրոպական Թուրքիոյ ու Ասիոյ և Եգիպտոսի հրապարակներուն, ինչպէս նաև միւս օտար քաղաքներուն վրայ քաշուած փոխանակագիրներ։ [illegible] հաշիւներ կը բանայ։ Արժեթուղթերու վրայ փոխատուութիւններ կ'ընէ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ Եւրոպական բոլոր հրապարակներուն վրայ։ Չէքեր ու վարկագիրներ կը [illegible] Թուրքիոյ և արտասահմանի բոլոր քաղաքներուն վրայ։ Աւանդներ կ'ընդունի [illegible] վճարելի և 3, 6, 9, 12 ամսուան պայմաններով։ Վերջապէս ամէն [illegible] գործառնութիւններ կը կատարէ լաւագոյն պայմաններով։ [illegible] Սալոնիկ [illegible] վճարումներու [illegible] Խնայողական Սնտուկ մը ունի, [illegible] պայմաններով։

ԱՄԷՆ ՄԱՐԴ ԿԸ ՓԱՓԱԳԻ
ԻՐ ՆԱԽԱՍԻՐԱԾ ԱՐԴՈՒԶԱՐԴԵՐՈՎ
ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՈՒԻԼ

„ԲԱՀՆԱՄ"Ի

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ
Բերա, Մեծ Փողոց, Թիւ 288
ԱՆՀԱՒԱՏԱԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ

6 հատինէ լուսանկարՙ բլաքինէսիպ	40 ղր.
6 հատինէ լուսանկարՙ փայլուն	20 ղր.
Բնական մեծ. լուսանկր. բնական մեծ.	120 ղր.
12 հատինէ լուսանկարՙ բլաքինէսիպ եւ մէկ ակրանէսիժան	108 ղր.

ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԻՏԱԿԱՆ
ԵՒ ԽՆԱՄԵԱԼ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ
ԻՒՂԱՆԵՐԿ ՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՏԱՔՍԻ, ԿՏԱՒԻ ԵՒ ԹՈՒՂԻ ՎՐԱՅ

Կ'ուզէ՞ք որ ամէն կերպով գոհ դառնաք, փութա՛ լուսանկարուիլ «ԲԱՀՆԱՄ»ի։

ՊՈՄՈՆԹԻԻ ԳԱՐԵՋՈՒՐԸ

ԽՄԵՑԷՔ

ՄԷԿ ՄԻԼԻՈՆ

ՈՒԹԸ ՀԱՐԻՒՐ ՀԱԶԱՐ ԼԻԹՐԱ

ԳԱՐԵՋՈՒՐ

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ

ՖԵՐԻԳԻՒՂԻ ՆԿՈՒՂՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բօսթ Լօքալ	*տարին*	108 ղր.
» » »	*վեցամս.*	60 »
Գաւառներու համար	*տարին*	108 »
» »	*վեցամսեայ*	60 »
Արտասահմանի համ.	*տարեկան*	35 Ֆր.
» »	*վեցամսեայ*	20 »

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ։ Հասցէի փոփոխման համար 2 ղրշ.։ Բաժնեգինները անպայման կանխիկ, ծանուցումներ առանձին կը սակարկուին. դրամ ղրկելու ամենադիւրին եւ աժան միջոցը Մանաթօթն է։

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ